

NIEUWSBRIEF AMBACHT & GEREEDSCHAP

In deze Nieuwsbrief o.a.

Programma Najaarsbijeenkomst 2010

Jaarstukken en agenda Algemene
Vergadering 2010

Impressie Voorjaarsbijeenkomst 2010

Museaal

Lezers schrijven

Boekenpraat en zo

Te hooi en te gras

Vraag en Aanbod

Nieuwsbrief van de Vereniging Ambacht & Gereedschap

oktober 2010 Nr. 39

COLOFON

Colofon

Deze Nieuwsbrief van de Vereniging Ambacht & Gereedschap verschijnt twee keer per jaar.

Bestuur:

Hein Coole, voorzitter
Cees van der graaf, secretaris
Jan Blaas, penningmeester
Jan van Dam, tweede penningmeester
Jan Blaas, ledenadministratie
Hans Rode
Bart-Jan Lagerwaard, inkomend lid

Secretariaat:

Schuwacht 140
2941 EH LEKKERKERK
tel. (0180) 66 36 88
e-mail: cvandergraaf@hotmail.com

Contributie per jaar:

Leden: € 22,50
Gezinsleden: € 15,00
Donateurs € 22,50 (minimale bijdrage)

Bankrekening ING:

300741 Ambacht & Gereedschap Rheden
Buitenlanders toevoegen: IBAN: NL15INGB0000300741
BIC: INGBNL2A

Redacteur Nieuwsbrief:

Piet Hageman

Redactieadres van de Nieuwsbrief:

Rousseaustraat 23
2037 EC HAARLEM
tel. (023) 540 20 45
e-mail: piet.hageman@hccnet.nl

Redactie van de Gildebrief:

Paul van der Lugt (eindredacteur)
Johan De Punt
Rik Bosmans

Redactieadres Gildebrief:

Schamprood 112
B-3920 LOMMEL (B)
tel. 0032 (11) 54 58 02
e-mail: gildebrief.ag@skynet.be

Website vereniging A&G: www.ambachtengereedschap.nl

ISSN 1875-4309

INHOUD:

INHOUD

Ten geleide	3
Uitnodiging Najaarsbijeenkomst	4
Programma Najaarsbijeenkomst	6
Routebeschrijving naar Nieuwegein	7
Van het bestuur	8
Agenda Algemene Ledenvergadering	8
Jaarverslag 2008-2009	10
Financiële Verantwoording	13
Een nieuwe taakverdeling	16
Veiling en verkoop van gereedschap..	17
Veilingsysteem en de regels	18
Van de redactie	26
Verlag, Impressie A&G Voorjaarsbijeenkomst	27
Agenda	36
Museaal	40
Lezers schrijven	42
Boekenpraat en zo	46
Te hooi en te gras	50
Wat is dat?	52
Dat is dat	54
Vraag & Aanbod	56

INHOUD

INHOUD

INHOUD

INHOUD

“If you try to make something beautiful, it is often ugly.
If you try to make something useful, it is often beautiful.”
Oscar Wilde 1854-1900

TEN GELEIDE

Ten geleide

TEN
GELEIDE
TEN
GELEIDE
TEN
GELEIDE
TEN
GELEIDE

Beste vrienden,

Onze najaarsbijeenkomst staat weer voor de deur en in deze aflevering van de Nieuwsbrief vindt u hierover alle informatie. Allereerst is daar het financiële verslag van onze penningmeester Jan Blaas. Deze is er door een strak beleid in geslaagd inkomsten en uitgaven met elkaar in evenwicht te houden, dit ondanks een dalend ledenbestand en daarmee gepaard gaande, dalende contributie inkomsten.

Het zal u niet ontgaan zijn dat onze Vereniging in snel tempo veroudert. Ofschoon we toch jaarlijks enkele tientallen nieuwe leden mogen begroeten, weegt deze aanwas niet meer op tegen het natuurlijk verloop, een enigszins zorgwekkende ontwikkeling. Daarom wil ik vanaf deze plek een klemmende oproep aan alle leden doen om in eigen omgeving nog eens goed te kijken naar potentiële nieuwe leden. Mond op mond reclame is in dit opzicht reuze belangrijk en de beste werving.

Verder belooft de najaarsbijeenkomst, toch een mijlpaal in ons verenigingsleven wederom een levendig geheel te worden. De boedelcommissie is erin geslaagd voor gevarieerd aanbod op de veiling te zorgen en het ligt in de bedoeling om voor het eerst een verloting te organiseren. Enkele leden hebben hiervoor bereidwillig stukken gereedschap afgestaan en de opbrengst van de lotenverkoop zal geheel aan de Verenigingskas ten goede komen. Ook de voordracht door ons lid Joep Staps over vallen en klemmen, een zowaar niet alledaags onderwerp, zal zeker tot de verbeelding spreken.

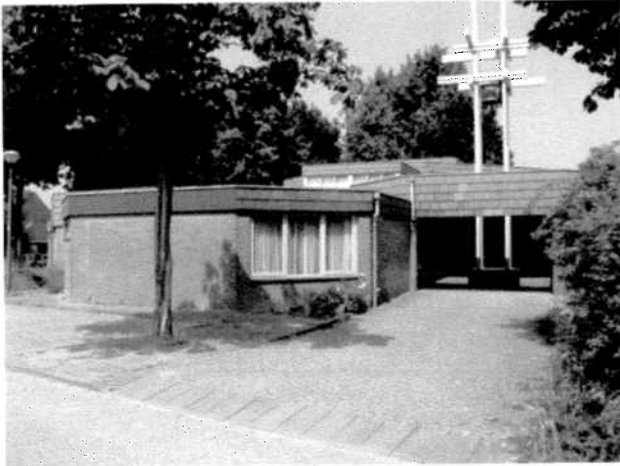
Bestuursmutaties zijn er ook. Na jaren trouwe dienst als penningmeester en bestuurslid gaan we afscheid nemen van Jan van Dam. Hans Rode heeft aangegeven het jubileumjaar 2011 nog te willen volmaken, terwijl als nieuw bestuurslid wordt voorgesteld Bart-Jan Lagerwaard, een welkome aanvulling van iemand met een achtergrond in communicatie en publicaties.

Ik hoop dat u in grote getale naar Nieuwegein komt en door uw aanwezigheid deze bijeenkomst mede inhoud geeft, immers het Bestuur kan voorbereiden maar de leden bepalen het uiteindelijke resultaat. Tot ziens op 30 oktober.

Uw voorzitter,

Hein Coolen.

Uitnodiging voor de Najaars- bijeenkomst en de Algemene Ledenvergadering

In het kerkelijk centrum De Bron Buizerdlaan 1 te Nieuwegein op
zaterdag, 30 oktober 2010

Voetangels en klemmen?

Bij het bepalen van het thema voor onze najaarsbijeenkomsten proberen we ons zo mogelijk te richten op de persoonlijke interessegebieden van onze leden (bij ca. 60 % van hen staat een houtverwerkend ambacht centraal!). Maar men wil ongetwijfeld zijn belangstellingsterrein wel eens verbreden; over de door hem zelf bepaalde grenzen heen kijken.

Dat is de reden waarom we ons lid Joep Staps uit Tilburg gevraagd hebben iets over zijn "hobby" vallen en klemmen voor ons uit de doeken te doen. Een onderwerp wat voor hem figuurlijk gesproken beslist geen voetangels kent! We hebben het - zeker niet voor de eerste keer sinds ons verenigingsbestaan - hier dus over een van de zgn. groene beroepen. Het feit dat die vallen en klemmen vaak vindingrijke en heel vernuftige aspecten hebben, zal velen extra aanspreken.

Niet alleen 's morgens, maar ook 's middags staat daarover het nodige op het program.

Hebt u zelf een min of meer raadselachtige klem in uw bezit? Neem hem ter bespreking mee!

Het uitnodigende artikeltje van Joep elders in dit nummer wordt warm in uw aandacht aanbevolen!

Middagprogramma

Naast dit thema zijn er weer de vertrouwde (middag-)activiteiten. Het hierna volgende programma (ook op de dag zelf verkrijgbaar) geeft daarover alle duidelijkheid.

Graag uw aandacht voor de dit keer wel zeer uitgebreide veiling (zie het navolgende artikel hierover). En in het kader van de groene beroepen moet ook de medewerking van ons lid, de auteur Frederik Weijs genoemd worden.

U krijgt de gelegenheid een praatje met hem te maken en zijn bijzonder geïllustreerde boeken *Hout*, *Riet*, *Visserij* en *Scheepvaart* aan te schaffen en te laten signeren. Zijn reproducties en Ansichtkaarten zult u, vanwege het alleenrecht, behalve hier en in eigen galerie in Zwartsluis, niet gauw ergens anders tegenkomen.

Aanmelding

De totale kosten per deelnemer bedragen € 20.50. Zoals gebruikelijk zijn daarbij lunch en enige consumpties inbegrepen. We verzoeken u het gewenste bedrag zo snel mogelijk over te maken op rekeningnummer 30074 t.n.v. penningmeester Ambacht & Gereedschap te Rhenen.

In principe geen betalingen op de dag zelf. Mocht u toch contant willen betalen of bent u met uw overschrijving aan de late kant, bel/mail dan even met de penningmeester (tel. 0317-616363 of e-mail j.blaas@planet.nl).

Informatie

Nadere gegevens over locatie en bereikbaarheid vindt u verderop in deze editie.

Alle medewerkers aan deze bijeenkomst, benoemd of onbenoemd, zijn lid van A&G; we kunnen daarom rustig zeggen: dit wordt een dag dóór en vóór onze leden!

We hopen u in grote getale weer te mogen ontmoeten!

Namens het bestuur,

Hans Rode

PROGRAMMA

- vanaf 9.15 uur:** De deur is open en de koffie staat voor u klaar.
Aanmeldingen en uitreiking van consumptiebonnen.
Grote zaal tot 9.45 **alleen** geopend ten behoeve van het afleveren van inbreng voor:
- * de boekentafel
  - * de wat-is-dat-tafel
  - * de veiling (beperkte inname; zie navolgend artikel hierover)
- Inrichten van verkooptafels (deze tot 13.30 uur afgedekt houden, s.v.p.).
Bel voor reservering bijtijds Lau van Wouwen, tel. 071 5890131
- 10.00 - 11.00 uur:** Opening door de voorzitter
Aansluitend korte Algemene Ledenvergadering (zie agenda)
- 11.00 - 11.30 uur:** Korte koffiepauze
- 11.30 - 12.30 uur:** **Vallen en klemmen**
Presentatie door ons lid Joep Staps uit Tilburg
Aansluitend uitleg en bespreking van door leden meegebrachte vallen en klemmen; stellen van vragen
- 12.30 - 13.30 uur:** **Lunch**
- 13.30 - 15.00 uur:** Gelijkijdig in de zaal:
- * expositietafel "Vallen en klemmen" (presentatie en begeleiding Joep Staps)
  - * auteur Frederik Weijs presenteert en signeert zijn boeken
  - * te kijk: kavels ingebrachte veilinggoederen; mogelijkheid tot schriftelijk bieden (organisatie Jan Blaas en Gerrit Snoek)
  - * tafelveiling van gereedschap, e.d. (door leden en boedelcommissie A&G)
  - * boekentafel (organisatie Jacob Cazemier)
  - * wat-is-dat-tafel voor het oplossen van raadsels rond onbekende gereedschappen (organisatie gebr. Mensert)
  - * informatiepanelen over uiteenlopende onderwerpen, incl. het dagthema (samenstellen: Lau van Wouwen, gebr. Mensert en Joep Staps)
  - * verkoop loten voor ter beschikking gesteld gereedschap (€ 1 p/st)
- 15.00 uur:** **Aankondiging veiling:** tevens korte afsluiting door de voorzitter.
Aansluitend: Bekendmaking uitslag van de schriftelijke veiling, m.m.v. ons lid (oud) notaris Will Bunnik.
Veiling van beperkt aantal spullen door Piet Anker, Gerrit Snoek, e.a.

Iets niet duidelijk?

Voor nadere informatie belt u: Lau van Wouwen, tel. 071-5890131 of Hans Rode, tel. 024-6634053

Routebeschrijving

Met de auto

1--Komend vanuit oostelijke richting via de A12.
Eerst afslag nr. 18 (HOOGRAVEN) en daarna afslag nr. 16 (NIEUWEGEIN).
Doorrijden (via diverse verkeerslichten) tot een T-splitsing.
Hier naar rechts en bij de volgende verkeerslichten links.
Nu rijdt u op de Buizerdlaan.
Het Schoenencentrum en Hotel Mercure staan rechts van u.
Na ca. 200 m. ziet u 'De Bron' aan uw linkerkant.

2--Komend vanuit westelijke en noordelijke richting via de A2.

De westelijke richting gaat via de A12 en knooppunt Oudenrijn naar de A2 in zuidelijke richting. Zoals vanuit noordelijke richting, neemt u afslag nr. 9 (NIEUWEGEIN). Daar naar rechts en wéér naar rechts over de A2.
Bij de volgende verkeerslichten rechts, richting 'DOORSLAG'.
Nu rijdt u op de Buizerdlaan.
Het Schoenencentrum en Hotel Mercure staan rechts van u.
Na ca. 200 m. ziet u 'De Bron' aan uw linkerkant.

3--Komend vanuit zuidelijke richting via de A2.

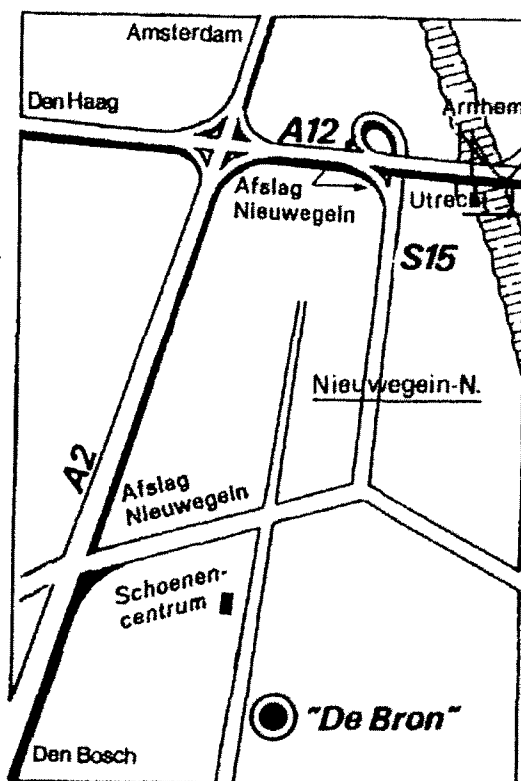
Neem de afslag nr. 9 (NIEUWEGEIN).
Einde afslag rechts en bij de volgende verkeerslichten rechts richting 'DOORSLAG'.
Nu rijdt u op de Buizerdlaan.
Het Schoenencentrum en Hotel Mercure staan rechts van u.
Na ca. 200 m. ziet u 'De Bron' aan uw linkerkant.

Met openbaar vervoer

Met de trein naar Utrecht en dan de sneltram Utrecht-Nieuwegein-IJsselstein, halte Kouwenhof. Deze halte ligt op ca. 250 m van De Bron.

Adres

kerkelijk centrum De Bron
Buizerdlaan 1
3435 SB Nieuwegein
tel. (030) - 604 04 20

VAN HET BESTUUR

Agenda

voor de zeventiende Algemene Vergadering op zaterdag 30 oktober in het kerkelijk centrum "De Bron", Buizerdlaan 1 te Nieuwegein. Aanvang 10.00 uur

1	Opening	
2	Vaststelling van de notulen van de zestien- de Algemene Vergadering van 31 oktober	Zie onderstaande toelichting
3	Jaarverslag 2009-2010	Zie bijgaand ver-
4	Verslag van de kascommissie over het boekjaar 2009-2010	Zie onderstaand
5	Verkiezing van de kascommissie voor het boekjaar 2010-2011	Zie onderstaand
6	Overzicht financieel beheer 2009/2010 en begroting 2010-2011	Zie bijlage
7	Afscheid van het bestuurslid Jan van Dam	Zie onderstaand
8	Verkiezing van het bestuur	Zie onderstaand
9	Ledenadministratie	Zie onderstaand
10	Redactie Nieuwsbrief	Zie onderstaand
11	Redactie Gildebrieff	Zie onderstaand
12	Rondvraag	
13.	Sluiting	

Toelichting

Ad. 2 Vaststelling notulen

De notulen voor de zestiende Algemene Vergadering zijn u toegezonden, gelijktijdig met de Nieuwjaarsbrief van januari 2010.

Ad. 4 Verslag van de kascommissie

De kascontrole van het boekjaar 2009/2010 is uitgevoerd door Piet Anker en Jacob Cazemier.

Ad. 5 Verkiezing van de kascommissie

Dit jaar is Piet Anker aan de beurt van aftreden. De heer, Jan Ruijssenaars die vorig jaar als reserve is gekozen heeft nu voor twee jaar zitting in de kascommissie. De kascommissie voor het boekjaar 2010-2011 bestaat uit Jacob Cazemier en Jan Ruijssenaars. Het bestuur doet een oproep voor het vervullen van de reservevacature. De gekozene kan dan voor het boekjaar 2011- 2012 de plaats als lid innemen.

Ad. 7 Afscheid van Jan van Dam als bestuurslid

Jan van Dam beëindigt per 1 januari zijn functie als bestuurslid. Jan is jarenlang onze penningmeester geweest.

De afgelopen jaar had Jan nog een rol als bestuurslid/ 2e penningmeester.

Ad. 8 Verkiezing van het bestuur

Bestuursleden worden volgens de statuten (art 8, lid 11) voor maximaal drie jaar gekozen.

Hans Rode heeft aangegeven om nog één jaar actief te willen zijn als bestuurslid van onze vereniging.

Bart Jan Lagerwaard heeft zich verkiesbaar gesteld voor de komende periode.

Leden die lid willen worden van het bestuur zijn van harte welkom.

Bestuur	Functie	2008	2009	2010	2011
		2009	2010	2011	2012
Hein Coolen	Voorzitter				
Cees van der Graaf	Secretaris				
Jan Blaas	Penningmeester				
Hans Rode	Lid			Herkiesbaar	
Bart-Jan Lagerwaard	Lid			Verkiesbaar	

Ad. 9 Ledenadministratie

Piet Hageman heeft aangegeven om met ingang van 1 jan 2011 de ledenadministratie te willen gaan doen.

Ad 10 Redactie Nieuwsbrief

Bart-Jan Lagerwaard wordt de nieuwe redacteur van de Nieuwsbrief. De Nieuwsbrief krijgt een nieuwe vorm.

Ad 11 Redactie Gildebrief

Paul van der Lugt heeft te kennen gegeven zijn functie als hoofdredacteur van de Gildebrief eind 2011 te willen beëindigen.

Het bestuur doet een oproep voor het versterken van de redactie van de Gildebrief.

Jaarverslag 2008-2009

Het verslagjaar beslaat de periode van 1 september 2009 tot en met 31 augustus 2010

Bestuur

Het bestuur bestond op 1 september 2009 uit de volgende personen: Hein Coolen voorzitter, Cees van der Graaf secretaris, Jan Blaas 1^e penningmeester, Jan van Dam 2^e penningmeester, Martin Hagen en Hans Rode lid.

Omdat Martin Hagen onvoldoende tijd kon vrijmaken om zoals hijzelf aangaf 'goed te kunnen functioneren als volwaardig bestuurslid' is deze halverwege het verslagjaar gestopt.

Bart-Jan Lagerwaard heeft zich aan het begin van het verslagjaar aangemeld als nieuw bestuurslid. Halverwege het verslagjaar, vooruitlopend op de officiële benoeming door de leden, is Bart-Jan begonnen met de invulling van zijn bestuurslidmaatschap.

Piet Hageman welke dit jaar stopt als hoofdredacteur van de Nieuwsbrief heeft aangegeven om met ingang van 1 januari 2011 de ledenadministratie te gaan verzorgen.

Jan van Dam heeft aangegeven zich niet herkiesbaar te stellen voor de komende periode.

Leden

Het ledenaantal is dit boekjaar iets teruggelopen. Een aantal leden heeft het lidmaatschap stopgezet doordat de leeftijd een actief lidmaatschap niet langer mogelijk maakte. Daarnaast zijn er leden die door het niet betalen van de contributie noodgedwongen uitgeschreven moeten worden.

Gelukkig zijn er nog steeds nieuwe verzamelaars die lid willen worden van onze vereniging.

Vanaf 1 januari 2010 zijn er 13 nieuwe leden ingeschreven.

Totaal hebben we nu 432 leden. Waarvan 19 Belgen en 14 uit andere landen.

Vergaderingen

Het bestuur is in de verslagperiode zesmaal in vergadering bijeengewees. De vergaderingen vonden afwisselend plaats bij een van de bestuursleden thuis. De eindredacteur van de Nieuwsbrief, Piet Hageman en van de Gildebrief, Paul van der Lugt, waren nagenoeg bij alle vergaderingen aanwezig.

Naast de diverse lopende zaken, ging de aandacht van het bestuur met name uit naar het uitwerken van de resultaten van de enquête in concreet beleid. Het organiseren van beleid ten aanzien bijeenkomsten en (kleine) excursies, het uitgeven van nieuwe publicaties vormde dit jaar een belangrijk aandachtspunt. Het boek "Vier Eeuwen Nederlandse Schaven en Schavenmakers" van Gerrit van der Sterre wordt bijvoorbeeld opnieuw uitgegeven.

Vaste agendapunten die tijdens iedere bijeenkomst worden besproken zijn de inhoud en vormgeving van de Nieuwsbrief en Gildebrief, het actualiseren en bijhouden van

de website. Daarnaast zijn we als bestuur voortdurend op zoek naar interessante thema's voor de najaarsbijeenkomst.

Commissies

Evenementencommissie Najaarsbijeenkomst; Hans Rode voorzitter

Op zaterdag 30 oktober 2009 was het weer de bijeenkomst van A&G. Dit jaar mochten we in Nieuwegein ruim honderd leden en introducés begroeten. De bijeenkomst is op een aangename wijze verlopen.

Dit jaar hebben we afscheid genomen van het bestuurslid Gerrit Vink. Door de heer Bart Meulenkamp werd een presentatie gegeven over het ontroesten en conserveren van metaal.

De opbrengst van de veiling was hoog. De veiling van de topstukken werd op een keurige wijze door Piet verzorgd.

Evenementencommissie Voorjaarsexcursie; Hein Coolen voorzitter

Het aantal leden die dit jaar deel hebben genomen aan de voorjaarsexcursie was minder groot dan verwacht. Waarschijnlijk heeft dit te maken met het tijdstip en het moment van bekendmaken.

Het streven is om in het vervolg in de nieuwjaarsbrief aan te geven wanneer er een excursie wordt georganiseerd.

De excursie ging dit jaar naar de The Talent Factory in Den Bosch gecombineerd met een bezoek aan het Nederlands Dakpannen Museum van Huub Mombers in Alem en het gereedschapsmuseum van Jo Jacobs.

De excursie werd door de deelnemers als aangenaam zeer geslaagd ervaren.

Boedelcommissie; Jan Blaas voorzitter

De boedelcommissie was het afgelopen jaar betrokken bij de advisering over de bestemming van twee gereedschappencollecties uit boedels. Dit heeft geleid tot verkoop op de najaarsbijeenkomst in 2009 van een deel van die collecties. Van één van die collecties zal op de komende najaarsbijeenkomst nog weer gereedschap en boeken worden verkocht. Vooral de verkoop van verzameling van dhr. C. Rümke kreeg veel belangstelling door de verschillende aparte stukken. De familie Rümke waarvan een dochter en een kleinzoon bij de verkoop aanwezig waren hadden veel waardering over de wijze waarop deze service voor de leden bij A&G is georganiseerd.

Publiciteitscommissie; Bart-Jan Lagerwaard voorzitter

De opzet van de Nieuwsbrief gaat veranderen. Het wordt een losbladig systeem welke zich voornamelijk zal gaan richten op nieuws van de vereniging. Onderdelen als aankondigingen van bijeenkomsten, excursies, bijzondere evenementen, 'wat is dit' en 'vraag en aanbod' gaan naar de mening van het bestuur in op belangstelling van

de actieve verzamelaar.

De Gildebrief heeft zich ontwikkeld tot het visitekaartje van de vereniging. Ook dit jaar was er weer zeer veel lof voor de inhoud evenals de vormgeving. De opzet met een thema met daarnaast een aantal aanvullende onderdelen maakt de Gildebrief voor een breed publiek aantrekkelijk.

Cahiers

Het cahier dakpannen van Arie Schellinghout is dit voorjaar beschikbaar gekomen.

Het boek "Vier Eeuwen Nederlandse Schaven en Schavenmakers" van Gerrit van der Sterre wordt opnieuw uitgegeven.

Werkgroep Website; Jan Blaas voorzitter

Dit jaar is er hard gewerkt aan het actualiseren van de website. De resultaten daarvan zijn binnenkort zichtbaar.

Externe betrekkingen; Hein Coolen voorzitter

Het contact met vergelijkbare verenigingen in het buitenland is geïntensiveerd of nieuw leven ingeblazen.

Veilingcommissie; Jan Blaas voorzitter

De veilingcommissie heeft de ervaringen opgedaan met de verkoop / veiling van verzamelmateriaal vorig jaar geëvalueerd. Het bieden met briefjes is op onderdelen aangepast. De algemene conclusie was dat een en ander goed is verlopen. Op onderdelen zijn er kleine verbeteringen aangebracht.

Kascommissie; Piet Anker

De controle van de boekhouding maakte duidelijk dat de penningmeester op zorgvuldige wijze zijn werk heeft gedaan.

Namens het bestuur

Cees van der Graaf

September 2010

Verantwoording over de Financiën van de vereniging Ambacht & Gereedschap.

Betreffende het boekjaar 1 september 2009 t/m 31 augustus 2010.

Uit de gepresenteerde cijfers kunt u opmaken dat de inkomsten en uitgaven over het afgelopen boekjaar een evenwichtig beeld vertonen. Daarbij moet wel direct de kanttekening worden geplaatst dat de Gildebrief aan het einde van dit jaar verschijnt en daarmee vallen de kosten hiervan in het komende boekjaar (begroot 4000,00). De resultaten van afgelopen jaar maken het wel mogelijk om een bedrag van euro 3000,00 te reserveren voor het komende jubileumjaar. Voor meer inzicht in de resultaten volgen hieronder een aantal opmerkingen in willekeurige volgorde.

Al melden zich regelmatig nieuwe leden aan (dit jaar 13 inschrijvingen), het is toch onmiskenbaar dat het totale aantal leden van A&G daalt. Die daling werd vorig jaar al duidelijk en zal zich dit jaar naar verwachting voortzetten. We hebben met onze begroting rekening hiermee gehouden.

De bijeenkomsten worden in principe kostendekkend georganiseerd. Als gevolg van een bijzonder tegenvallende deelname is dit bij de voorjaarsexcursie niet gelukt.

De facturen voor de geplaatste advertenties in 2010 worden nog verstuurd

Met enige trots kunnen we laten zien dat de bestuurskosten gunstig zijn uitgevallen.

De uitgaven voor de adreslijst en rondschrijven jaarwisseling waren totaal verkeerd begroot. De portokosten zijn veel hoger gebleken.

De verzending van de Gildebrief en stukken zoals voorgaande jaren bij de jaarwisseling zijn verstuurd, worden gecombineerd om de stijgende portokosten op te kunnen vangen.

We hebben dringend behoefte aan een nieuwe folder van A&G en hiervoor is € 650,00 begroot.

Gezien de behaalde resultaten, de intenties en plannen van het bestuur is er geen dringende reden om de contributie voor het komende jaar te wijzigen.

De kascommissie zal de boekhouding nog controleren en de uiteindelijke vaststelling vindt plaats tijdens de algemene ledenvergadering op 30 oktober 2010.

Bij deze verantwoording behoren:

De staat van Baten en Lasten A&G 2009-2010.

De balans op 31 augustus 2010.

Rhenen september 2010

Jan Blaas, penningmeester.

Jan Van Dam, 2^e penningmeester.

Staat van Baten en Lasten A&G 2009-2010

INKOMSTEN	Begroot	Resultaat	Begroot
	010909 t/m 310810	010909 t/m 310810	010910 t/m 310811
	€	€	€
contributies 2009/2010	10.000,00	9.436,30	9.000,00
contributies 2008/2009	450,00	192,20	200,00
extra bijdragen van leden	-	230,50	-
abonnementen/donateurs	100,00	110,00	100,00
bijeenkomst najaar	-	165,95	-
bijeenkomst voorjaar	-	-	-
gildebrief advertenties	500,00	-	500,00
opbrengst uit veiling/verkoop	400,00	1.082,69	500,00
verkoop tijdschriften	100,00	329,59	200,00
boeken	300,00	725,56	400,00
renten	60,00	113,87	100,00
totalen	11.910,00	12.386,66	11.000,00

UITGAVEN	Begroot	Resultaat	Begroot
	010909 t/m 310810	010909 t/m 310810	010910 t/m 310811
bestuurskosten	2.300,00	1.547,32	2.000,00
kosten van beheer	800,00	388,41	500,00
adreslijst	400,00	700,00	-
rondschrijven jaanwisseling	200,00	638,25	-
nieuwsbrief najaar	1.400,00	1.692,07	1.400,00
nieuwsbrief voorjaar	1.400,00	1.762,44	1.400,00
gildebrief	4.000,00	79,16	4.000,00
bijeenkomst najaar	-	-	-
bijeenkomst voorjaar	-	284,45	-
beurzen	100,00	-	100,00
folder	-	-	650,00
bijzondere publicaties	250,00	659,55	250,00
computervergoeding	450,00	300,00	-
website	200,00	35,64	200,00
kamer van koophandel	50,00	26,14	50,00
aankoop boeken	-	716,29	-
reservering jubileumjaar	-	3.000,00	-
totalen	11.550,00	11.829,72	10.550,00

Balans per 31-08-2010

	activa
betaalrekening	5.738,06
renterekening	7.335,06
voorraad boeken	310,45
totaal:	13.383,57

	passiva
reservering jubileumjaar	3.000,00
te betalen rekeningen	0,00
KAPITAAL	10.383,57
totaal:	13.383,57

Een nieuwe taakverdeling

Tot voor kort berustte de organisatie van zowel de voorjaarsexcursies als de najaarsbijeenkomsten bij een aantal leden, die samenwerkten onder de nogal onhandelbare naam: "evenementencommissie".

Die commissie bestond uit het drietal Gerrit Vink, Lau van Wouwen en Hans Rode.

Daarin is verandering gekomen. Hoewel die wijziging voor uw beleving niet merkbaar zal zijn, lijkt enige uitleg en openheid van zaken toch wenselijk.

Wat is het geval?

Bestuurslid Gerrit Vink heeft vorig jaar, na vroegtijdige aankondiging, zijn functies binnen A&G neergelegd; Hans Rode -de man wordt ook een dagje ouder!- wil graag zijn werkerterrein wat verder verkleinen. U begrijpt het al: aanvulling met nieuwe medewerkers is gewenst. En omdat de beide genoemde bijeenkomsten niet uitdrukkelijk samenhang vertonen, is daarbij splitsing van taken goed mogelijk.

De nieuwe situatie stellen wij ons als volgt voor.

Voor de organisatie van de voorjaarsexcursies willen Hein Coolen uit Ede, Paul van der Lugt uit Lommel (B) en Jo Jacobs uit Den Bosch aantreden.

Aanspreekpunt voorjaarsexcursies wordt:

Paul van der Lugt

Schamprood 112, B-3920 Lommel (België)

telefoon: 00 32 11 545802 e-mail: paulvanderlugt@skynet.be

Bij het team voor de najaarsbijeenkomsten sloot Gerrit Barten uit Anna Paulowna zich aan bij Lau van Wouwen uit Leiderdorp en Hans Rode uit Mook.

Aanspreekpunt najaarsbijeenkomsten:

Hans Rode

Groesbeeksweg 96, 6585 KH Mook

telefoon: 024-6634053 e-mail: h.k.rode@hetnet.nl

Voor de organisatie op de dag zelf blijft Lau van Wouwen (tel. 071-5890131) de man waar het allemaal om draait!

Alle genoemde leden staan inmiddels in de startblokken om hun taak op zich te nemen ofwel voort te zetten, een goede samenwerking tegemoet! En de benaming "evenementencommissie"? Die hebben we maar naar het rijk der fabelen verwezen!

HR

Veiling en verkoop van gereedschap en boeken door A&G op de najaarsbijeenkomst in Nieuwegein op 30 oktober 2010

Inleiding

Vorig jaar hebben we ervaring opgedaan met een gewijzigde opzet van onze traditionele veiling. De argumenten voor een vernieuwde aanpak waren een alsmaar toenevend aanbod en daarmee samenhangend een veiling die te lang duurde en rommelig werd. Er is toen gekozen voor een opsplitsing in drie onderdelen: een A&G verkooptafel, schriftelijke veiling met briefjes en een veiling per opbod van een beperkt aantal topstukken door Piet Anker. Over het algemeen waren de reacties van de leden positief en daar waren we uiteraard blij mee. In de uitvoering moeten een aantal zaken wel worden verbeterd. De bewegingsruimte rond de stukken voor de veilingen was veel te krap. Er ontstond daardoor veel gedrang en in een paar gevallen verliep het uitbrengen van de briefjes met biedingen niet reglementair. Ook stonden er morgens tijdens het opstellen al mensen in de dozen te rommelen. Er moet dus een ruimere opzet en meer toezicht komen.

De veiling door Piet Anker verliep keurig volgens de planning en was ongekend spannend. Toch kwam op dit onderdeel wel serieuze kritiek. Niet op de manier waarop Piet veilde, maar op de grote bedragen die werden afgehamerd. Een lastige kwestie. We kunnen voor de komende veilingen toch niet aan mensen vragen om stukken bij A&G te veilen en er bij vermelden dat we er een 'te' laag bedrag voor gaan vragen. Het waren vorig jaar ook wel echte topstukken die door Piet werden aangeprezen. Dit jaar zullen we bij de keuze van de mondeling te veilen kavels (weer maximaal 6), bedenken dat er ook op redelijk betaalbare stukken kan worden geboden. We hebben de keuze nog niet gemaakt. Tot slot van deze inleiding is het eindresultaat van vorig jaar wel zeer vermeldenswaard. Na aftrek van alle kosten leverde de boekentafel, verkooptafel, veiling met briefjes en veiling door Piet Anker voor A&G een totaal bedrag op van € 1082,69.

Dit jaar

Zoals hierboven al genoemd komt er dit jaar meer ruimte om het aanbod te bekijken en te bieden via de briefjes. Hierbij zal er continu iemand toezicht houden op een ordelijk verloop. Ook verkooptafel en boekentafel proberen we nog wat uit te breiden, maar we zijn daarbij wel afhankelijk van beschikbare assistentie. Gerrit Snoek heeft de leiding over de verkooptafels en Jacob Cazemier over de boekentafel.

Om een correct verloop en afhandeling van de veiling beter te waarborgen hebben we de medewerking gevraagd van ons lid, oud-notaris Wil Bunnik. Wil was al een aantal jaren niet in de gelegenheid om onze bijeenkomsten te bezoeken en we zijn blij dat hij dit jaar weer komt en vooral dat hij ons wil adviseren en toezicht houden.

Er is dit jaar veel aanbod afkomstig uit twee boedels. Daarbij zitten aparte dingen in allerlei prijsklassen. De exemplaren waarvan we hieronder een foto tonen zijn slechts een greep uit dit aanbod. De Nieuwsbrief zou zonder die beperking te dik worden. Verzamelaars missen een geweldige kans als ze op 30 oktober niet aanwezig zijn.

Het veilingstelsel en de regels.

1. De veiling per opbod is beperkt tot enkele kavels. Piet Anker zal de stukken veilen.
2. Schriftelijke bieding:
  - a. Ingebracht materiaal wordt per kavel aangeboden. Men kan hier gedurende de middag naar kijken en op bieden door een briefje met naam en een bod te deponeren in een afzonderlijk bij elke kavel horende genummerde bus. Elke kavel kent een nummer en een inzetbedrag.
  - b. De minimale inzet wordt bepaald door de inbrenger of vastgesteld na overleg met een lid van de veilingcommissie
  - c. Op een tevoren aangekondigd tijdstip sluit de mogelijkheid om op de kavels te bieden en wordt onder verantwoordelijkheid van de veilingcommissie bepaald wie de hoogste bieder en dus koper is. Bij gelijke biedingen mogen de betreffende bidders nog éénmaal een nieuw schriftelijk bod uitbrengen; daarna volgt eventueel loting.
  - d. Niet verkochte spullen moeten teruggenomen worden door de aanbieder.
3. Op de A&G verkooftafel worden spullen voor een vastgestelde prijs verkocht. De tafel is gereserveerd voor gereedschappen die zijn ingebracht via de boedelcommissie.
4. Aan de inbrengers wordt 15% van de opbrengst aan kosten ingehouden.
5. Bestaande regels zoals vastgelegd in het Huishoudelijk Reglement blijven, voor zover van toepassing, gewoon geldig.

Aanbieden van gereedschap

De leden kunnen spullen ter verkoop meebrengen. Het zal als kavel worden aangeboden zoals aangegeven onder punt 2 hierboven.

Veilingformulieren kunnen ter plekke worden ingevuld. Een lid van de veilingcommissie beslist of en hoe het aanbod wordt aangeboden als kavel. De aanbieder geeft aan hoe hoog de minimale inzet moet zijn. Eventueel wordt dit ingeschat door een lid van de veilingcommissie. Uw opbrengst wordt door de penningmeester via bankgiro aan u overgemaakt. Voor de kopers geldt: contant betalen.

Ook dit jaar moedigen wij nieuw aanbod van schaven niet aan. Aparte zaken zijn zeker welkom, maar neem bij het aanbieden van meerdere kavels te voren even contact op met Jan Blaas (0317-616363)

Gereedschap en boeken van de familie van der Wel

Vorig jaar is er via onze boekentafel een flink aantal boeken verkocht die afkomstig waren van de familie Van der Wel uit Wijk aan Zee. Dit jaar zullen er behalve boeken ook gereedschappen worden aangeboden. De boeken hebben vooral te maken met molens en molenbouw. Van het gereedschap hebben we een aantal bananendozen gevuld met gevarieerd spul. Gereedschap met een vaste prijs zal door Gerrit Snoek en zijn team op de A&G tafel worden verkocht. Een aantal aparte stukken worden via briefjes ter veiling aangeboden of mogelijk door Piet Anker afgehamerd.

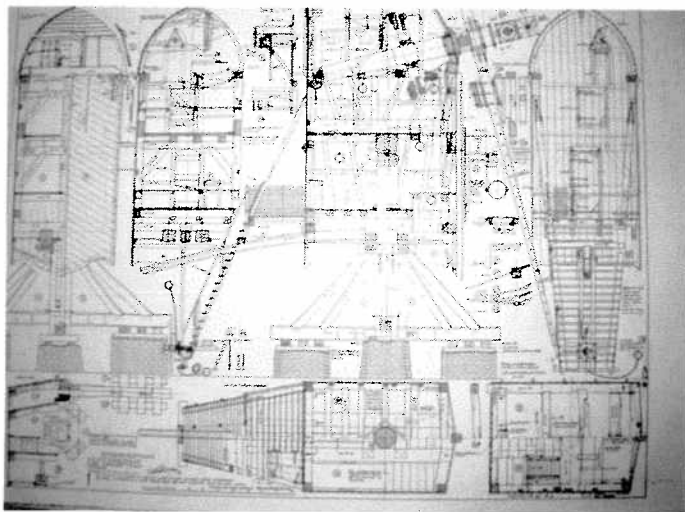
Met de foto's en beschrijvingen hieronder kunt u zich alvast een beeld vormen.

Bij het aanbod aan boeken behoren twee mooie grote mappen met molenplaten. Het zijn publicaties van de bekende molenspecialisten Anton Sipman en Krook. Bij de boek van Krook gaat het om een facsimile uitgave van 21 platen op groot formaat met een bijbehorend boek. Boek en platen zijn compleet en in prima staat. Het boek

"Molenbouw" van Anton Sipman heeft zich inmiddels terecht het predicaat standaardwerk weten te verwerven. De eerste druk verscheen in 1975 en de vierde in 2002. Deze herdrukken gelden echter niet de indertijd door de Walburg Pers uitgegeven molenplaten. Deze prachtige linnen map bevat in totaal 75 platen op het zeer grote formaat van 50 x 70 cm. Deze platen zijn allen door Sipman met de hand getekend. Van elk type molen bevindt zich in de map een kleurenlitho gevolgd door een aantal detailtekeningen in zwart - wit. Deze tekeningen bevinden zich niet in het boek (hooguit delen ervan). De totale oplage is ons niet bekend maar dat het hier om een relatieve zeldzaamheid gaat is duidelijk.

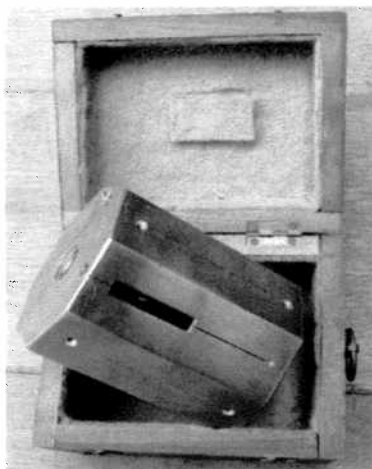
Platen uit
◀ ▼ molenboek

Er staat veel gereedschap klaar waarvan we hier maar enkele voorbeelden kunnen laten zien.

Zo is er een mooie stoeltjesboor. Dit type boor zien we wel vaker op onze najaarsbijeenkomst, maar vaak is er wel iets mee en deze is in prima staat.

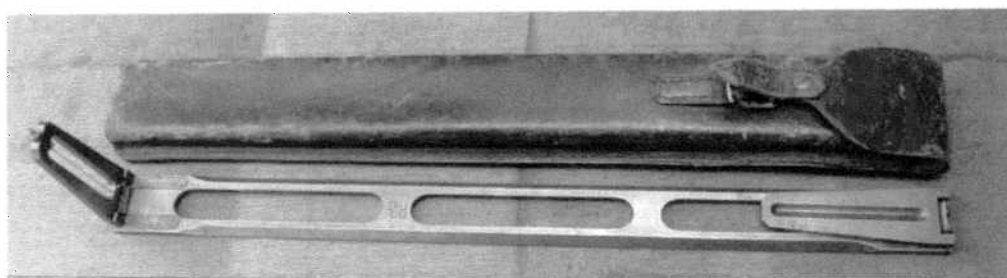
► Een equerre. Dit achtkantige messing instrument dient voor het uitzetten van hoeken van 90 en 45 graden. Andere benamingen zijn: trommelkruis, hoektrommel of achtkant. Het meetinstrument zit in een mooi nog origineel kistje.

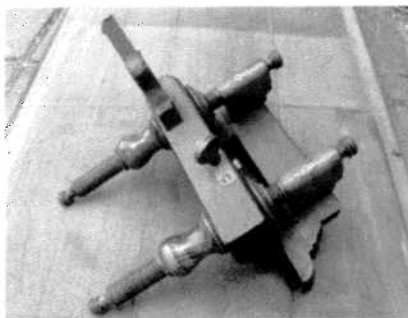
► Een precisie-equerre, vroeger pantometer geheten. Dient voor het uitzetten en opmeten van hoeken van elke willekeurige grootte. Hij bestaat uit twee onafhankelijk van elkaar draaiende cilindrische trommels, waarvan de onderste is voorzien van een schaalverdeling in graden en een nonius. Aan de bovenkant bevindt zich een kompas.

▼ Een messing liniaal (lengte 18 in) met twee inklapbare vizieren in een leren etui. Het gebruik is ongetwijfeld te vinden op het vakgebied van landmeten, maar een benaming voor deze liniaal was ons niet bekend

► Deze Engelse ploeg met schroefstokken en moeren van palmhout draagt het merk Preston. De moer rechtsvoor is niet origineel. De schroef voor het vastzetten van de diepte-stelling moet eigenlijk worden vervangen en het geleideraam verdient wat restauratie. Voor de meeste liefhebbers zal dit echter geen grote problemen opleveren en het is zeer de moeite waard voor deze schitterende ploeg van rond 1850.

Gereedschap ingebracht door mevrouw Exterkate

De boedelcommissie is op verzoek van mevrouw Exterkate ingeschakeld bij de verkoop van de collectie gereedschappen en boeken van haar man, die begin 2009 is overleden. De heer B.J.J. Exterkate was vanaf 1991 lid van A&G. Hij was niet zo vaak in de gelegenheid om onze bijeenkomsten te bezoeken, maar droeg de vereniging een warm hart toe. Uit zijn verzameling blijkt een enorme passie voor schaven die hij, zoals is af te leiden uit zijn documentatie, uitgebreid bestudeerde. Elk stuk uit de collectie is in prima staat en waar nodig vakkundig gerestaureerd. Er zitten veel aparte en soms bijzondere gereedschappen tussen en deze zullen naar verwachting een behoorlijke prijs halen bij de schriftelijke verkoop via briefjes of op de veiling bij opbod.

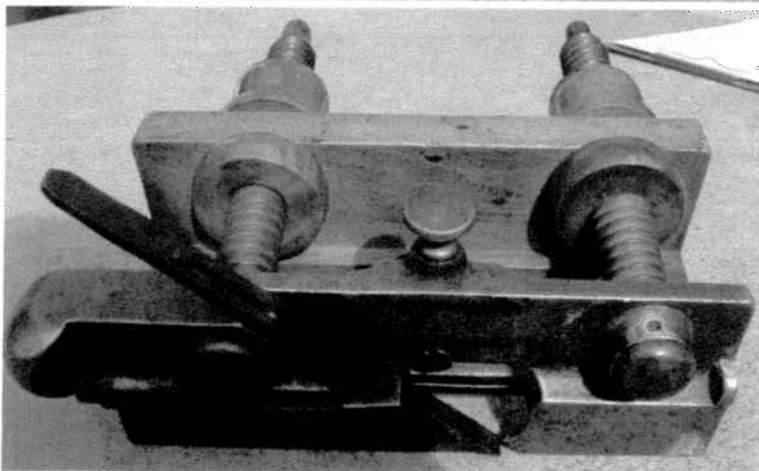
Er is echter ook veel minder kostbaar aanbod van een mooie kwaliteit. Allerlei soorten schaven, ook buitenlands.

Verder beitels, booromslagen, passers, zaagzetters, aftekengereedschap, duimstokken, schietloden, waterpassen en boeken. Het wordt u allemaal aangeboden tegen een vaste prijs op de A&G verkooptafels en boekentafel.

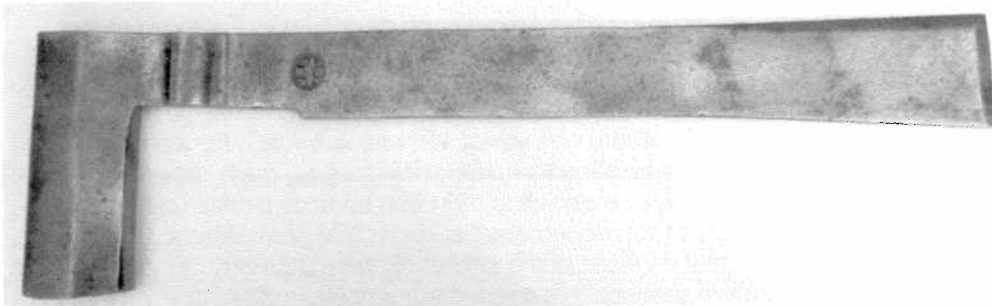
Waarschijnlijk zal vanwege de omvang een deel van de collectie volgend jaar op de najaarsbijeenkomst te koop worden aangeboden. Hieronder volgen foto's van enkele stukken.

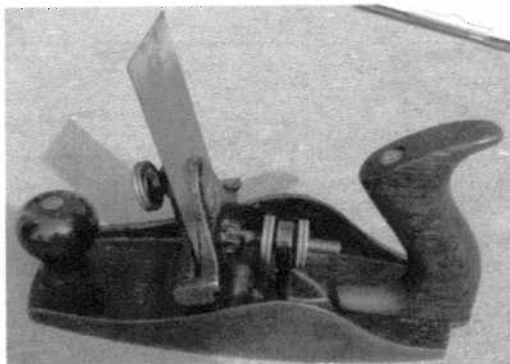
◀ Schotse blokschaaf, staal ingevuld met mahoniehout. De beitel is 52 mm breed en vatgezet met een messing beitelklem. De schaaf is niet gemerkt. Beitelmerk: Hibernia Marples.

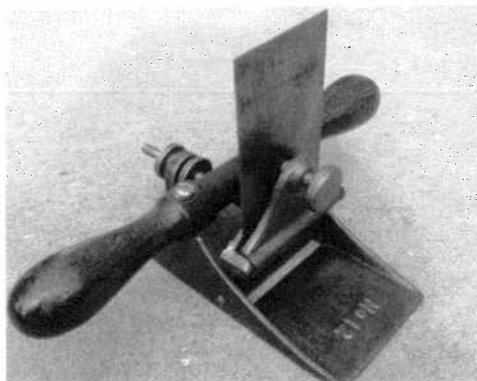
◀ Veerploeg Duitsland Gebrüder Genuit Cassel
Blok van steenbeuken met ingelegd pokhouten slijtagestrook en schroefstokken. Stalen geleideraam en dieptestelling. Een heel bijzondere ploeg in prachtige staat.

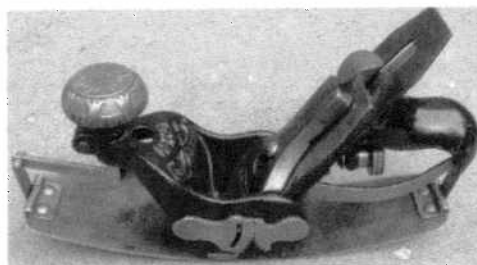
▲ Een prachtig gesmede demi-bisain-guë. De lengte is 46,5 cm. Een smidsmerk toont de kop van een koe met de letters FCF. Dit gereedschap wordt in Duitsland een stoszaxt genoemd maar deze verdient zeker de mooie Franse benaming. In Nederland gebruikt men voor dit type vaak de naam snik, maar de echte snik is veel langer en heeft een breder snijblad.

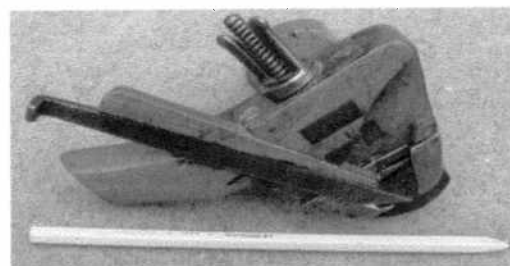
▲ Stanley no.112 Verstelbare stalen schraapschaaf in goede conditie. Schraapstaal is niet origineel.

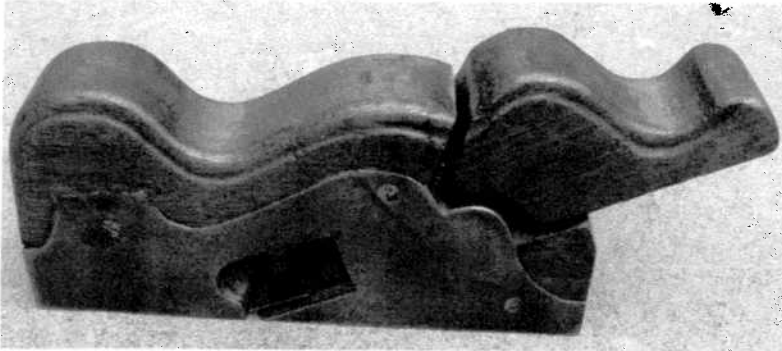
◀ Stanley no.12 Verstelbare 'veneer' schrapper, patent aug. 81-58 met pallisander handvat. Het schraapmes is niet origineel en de schraaf heeft gebruikssporen, maar dat mag voor een exemplaar uit rond 1900.

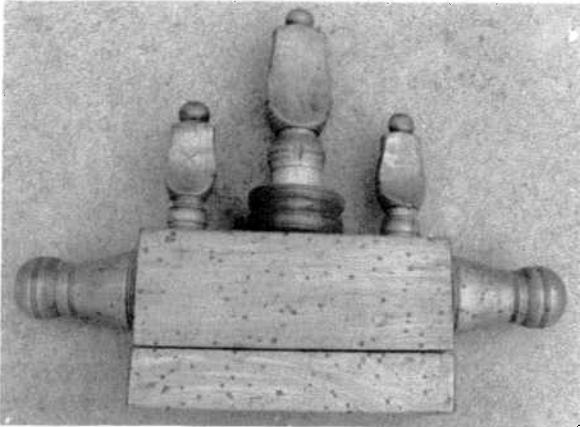
▲ Stalen blokschaaf met buigbare zool (toogschaaf). Kuntz no 113 met originele beitel in prima staat. Dit type schraaf, een navolging van de Stanley nr. 113, wordt nog steeds door het Duitse bedrijf Kuntz aangeboden als 'Schiffshobel nr. 113' en kost dan € 242,00.

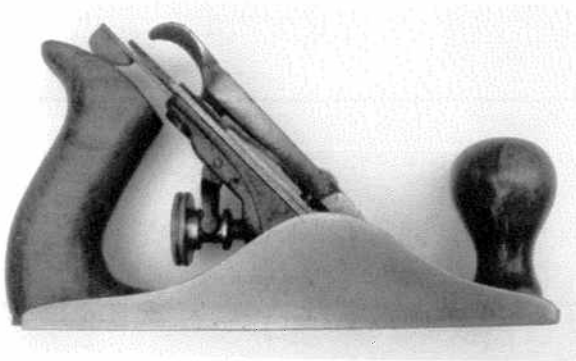
▲ Groefschafje van de koetsenmaker met dieptestop en breedtegeleiding. Notenhout en pokhot. Een deel van de handgreep ontbreekt. Het is een klein en complex schafje wat er heel aantrekkelijk uitziet.

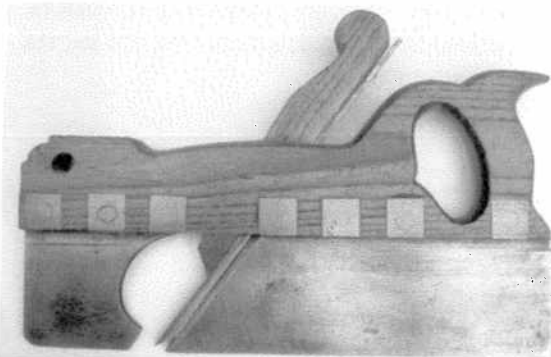
◀ Stalen boorschaaaf met mahonie inleg en spie. Engeland. Beitel 38 mm, geen merk.

◀ Snijblok voor houten schroefdraad. De maker heeft er flink zijn best op gedaan en het heeft zeker charme. Het blok heeft houtwormschade en er is enige restauratie nodig. Breedte 14,5 cm.

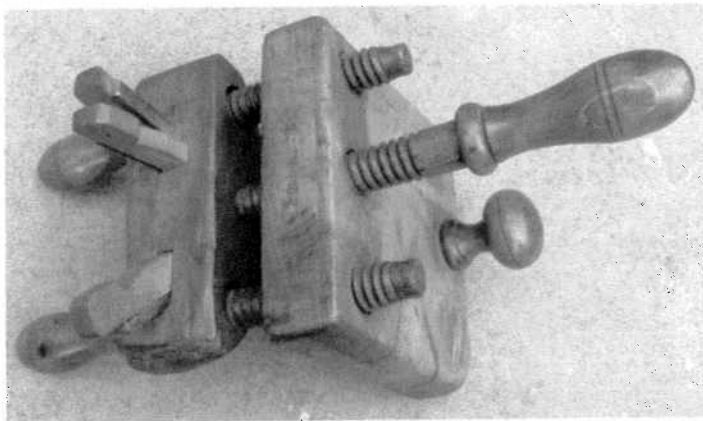

◀ Stanley no. 2c Het handvat is netjes gerepareerd en de schaaaf is in prima conditie. Het type 2c is een stuk zeldzamer dan een 'gewone' 2, dus we verwachten wel belangstelling van de Stanley liefhebbers.

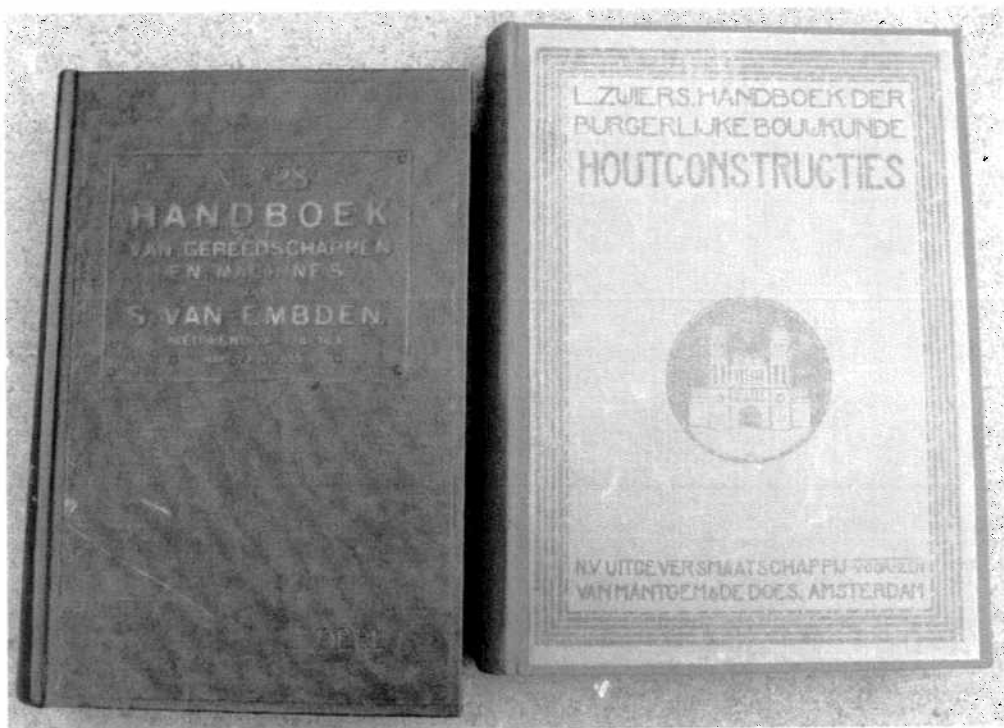

◀ Een varken van eikenhout. De schaatsen zijn prachtig met vierkante messing plaatjes in het blok vastgezet. Lengte 29,5 cm.

◀ Kuiperschaaf, kroos-
blok Gustaf Haselbarth
Duitsland, Frankfurt AM
De spieën zijn vervangen.
Mooie gebruikslijtage en
tekening. Lengte 12,5 cm.

▲ Het dikke handboek van S. van Embden komt zeker in deze conditie maar zelden te koop. Het boek van Zwiers over houtconstructies is een bekende klassieker. De eerste druk verscheen in 1907 en deze vijfde druk stamt uit 1924.

In memoriam Frits Grapperhaus

Op 9 mei 2010 is, op 82 jarige leeftijd, ons lid Ferdinand Heinrich Maria Grapperhaus uit Amerongen in het Italiaanse Varese overleden.

De heer Grapperhaus was lid sinds 1996 en mede door zijn jarenlange functie als vice voorzitter bij de Stichting Nationaal Restauratie Fonds en zijn belangstelling voor Gotische beeldhouwkunst, zeer geïnteresseerd in de activiteiten van Ambacht & Gereedschap.

Wij wensen zijn nabestaanden veel kracht om dit verlies te kunnen verwerken.

ph

VAN DE REDACTIE

Mijn laatste Nieuwsbrief

Het was op de najaarsbijeenkomst van 2006 dat ik, op een vraag van het bestuur, mijn hand opstak om "mee te helpen" aan het maken van de Nieuwsbrief omdat Gijs Nederlof het besluit had genomen om er na vele jaren mee te stoppen.

Op een vergadering over dit onderwerp, thuis bij onze toenmalige voorzitter Hans Roode, kwamen we tot de oplossing dat een groep mensen o.l.v. Paul van der Lugt eens per jaar een mooi kleuren tijdschrift onder de naam Gildebrief zouden gaan uitbrengen en mijn "helpen" werd gepromoveerd tot het tweemaal per jaar maken van de Nieuwsbrief. De Gildebrief is een prachtig blad geworden en gaat gewoon op dezelfde manier verder.

Na het maken van acht Nieuwsbrieven in de afgelopen vier jaar, houdt mijn "helpen" op. Ik wil in mijn leven niet meer afhankelijk zijn van het tijdstip van het verschijnen van de Nieuwsbrief.

Als de Algemene Ledenvergadering besluit dat Bart-Jan Lagerwaard als redacteur het stokje kan overnemen, zal dat zijn met een andere Nieuwsbrief en zoals ik al in april al schreef, wordt het in een groter, A4 formaat (briefpapier maat), zodat je hem o.a. bij elke drukker kunt laten maken. Ook de uitvoering wordt geheel anders.

Bart-Jan geeft er de voorkeur aan om zich pas voor te stellen als hij definitief in functie is, dus in het eerste nummer van de nieuwe uitvoering.

Ik wil graag mijn dank uitbrengen aan iedereen die mij heeft voorzien van lezenswaardige stof en -stukjes, van foto's of op de een of andere manier zijn bijdrage heeft geleverd aan onze Nieuwsbrief.

Ook de drukker wil ik hartelijk bedanken voor de plezierige wijze waarop we al die jaren hebben samengewerkt.

Alle leden die mij in de afgelopen jaren hebben voorzien van een complimentje wil ik ook dank zeggen want het is wel plezierig om af en toe waardering te krijgen voor wat je in je eentje doet.

Ik wens de volgende Nieuwsbrief en zijn redacteur veel succes.

Piet Hageman

VERSLAG

Impressie van de voorjaarsbijeenkomst op

15 mei 2010 in

Het is zaterdag 15 mei en om half zeven sta ik op want vandaag is de Voorjaars bijeenkomst in Den Bosch en ik heb besloten met de trein te gaan.

De zon schijnt en om 7.50 zit ik in de trein die mij comfortabel via Amsterdam naar Den Bosch brengt.

Buiten het station is het even zoeken welke richting ik op moet, maar met de wegwijzer van Paul in het hoofd en de heel mooie richtingbordjes is de weg naar "The Talent Factory" snel gevonden. Waarom een oud gebouw waarin vroeger gewoon ijzer werd gegoten, zo'n "coole" Engelse naam moet hebben ontgaat me totaal. Binnen even aan het ontbreken

Programma 15 mei 2010 GROEP A

9.30 uur	Ontvangst in The Talent Factory
10.15 uur	Welkomwoord door onze voorzitter Hen Coenen Uitleg van het programma door Paul van der Lugt
10.30 uur	Ochtiendescursie Groep A vertrekt per bus naar het Nederlands Dakpannen Museum van Huub Mommers in Alen onder leiding van Hans Rode
12.00 uur	Vertrek uit Alen met de bus!
12.30 uur	Lunch in The Talent Factory
13.25 uur	Afsluiting van de lunch: het middagprogramma begint
13.30 uur	Middagescursie Groep A gaat vanuit The Talent Factory te voet naar het naabijgelegen gereedschapsmuseum van Jo Jacobs o.l.v. Jo Jacobs en Hans Rode
15.30 uur	Vertrek uit gereedschapsmuseum rond 15.15 uur Sleuwoord door de voorzitter Hen Coenen
15.30 uur	Borrel in The Talent Factory (eerste borrel met bon. verdere borrels voor eigen rekening)
18.15 uur	Sluiting

van licht wennen maar langzaam komen de leden binnen en na een heerlijk kopje koffie met een onvervalste Bossche bol begin ik in de stemming te komen voor een gezellige dag. We krijgen allemaal een mooie kaart uitgereikt met het programma en een "aangedrukte" consumptiebon. De een krijgt een roze en de andere een gele kaart

want i.v.m. de beperkte capaciteit van de te bezoeken plaatsen gaan we in twee groepen op excursie.

Om 10.25 opent de voorzitter de dag en wijst ons nog op het nieuw uitgegeven boekje over dakpannen. Wel toepasselijk want de roze groep gaat eerst naar het Dakpannen museum in Alem, terwijl de andere groep afreist naar het mooie Gereedschap museum in den Bosch. Een bijna nieuwe bus komt achteruit voorrijden en we gaan op pad naar Alem in de Bommelerwaard waar we uit de verte al het lieflijke 18^e eeuwse, voormalige Nederlands Hervormde, kerkje zien staan, waarin sinds 11 juni 2005 het Nederlands Dakpannen Museum is gevestigd. Binnen weet je eigenlijk niet waar je eerst moet kijken want er zijn door ons lid en eigenaar van het museum, Huub Mombers, ruim 2000 dakpannen bijeengebracht. Je vindt er bijna alle soorten en modellen pannen die Nederland kent en gekend heeft. Blikvangers zijn de vele, soms heel opvallende vormen van dakornamentiek.

De collectie is niet alleen beperkt gebleven tot Nederlandse pannen maar ook bijzondere buitenlandse exemplaren uit onder meer Japan, China, Indonesië en het Middenoosten zijn opgenomen in de expositie. Er is zelfs een vergulde daktegels te zien die afkomstig is van het koepeldak van het mausoleum in Haïfa. Het

kerkje is letterlijk tot de nok toe gevuld met dakpannen. Zelfs onder de mooie dakgebinten is er ook op zolder een (nog niet geheel uitgezochte) expositie te zien. Er is in de komende tijd nog bergen uitzoekwerk te doen. Op plekjes naast en onder de trap naar de toren vind je naast een imposant uurwerk, nog wat

buitenbeentjes, zoals een aantal "gekken" (door een windvaan in de wind draaiende schoorsteenkapen waarvoor de rook van de wind af de schoorsteen uitgaat), trotseerloodjes, hang en sluitwerk en vreemd genoeg, een uitgebreide privéverzameling antieke stofzuigers.

Huib vertelt op een vriendelijk gedreven manier over de geschiedenis van de pan. Over de eerste Nederlandse vondsten van Romeinse pannen in eerste eeuwen na Christus in de buurt van Nijmegen. De Romeinen hadden het weer afgekeken van de Etrusken die al ca. 800 voor Christus dakpannen gebruikten. Hij verhaalt over de holle en bolle (non en pater) pannen, de quackpan, de oude hollen uit de 17^e tot de 19^e eeuw, de verbeterde- en opnieuw verbeterde pannen, de Romaanse, de Gotische pannen, de Tuile du Nord, de kruispannen, de mulderpan, diverse soorten Friese pannen, glazen pannen enz. Steeds trachtte men de waterkering van het dak door nieuwe pannenvormen te verbeteren. Ook over de kleur van dakpannen die door de manier van bakken uit dezelfde klei, rood of grijs (gesmoord door de oven te sluiten waardoor de rook in de pan trekt en de pan door en door grijs wordt) kunnen worden. Na de uitvinding van de stoommachine konden er machines worden

gemaakt die door een stoommachine werden aangedreven en was men in staat om veel sneller pannen te maken zodat ook het oude ambacht van pannenmaker langzamerhand plaats moest maken voor de pannenmachines. Er werden en worden nog steeds pannen gemaakt met een opening. Sommige voor

De trots van Huub, de grootste die bestaat

ventilatie of voor het doorlaten van uilen om muizen te vangen maar ook met een ruitje voor lichtdoorlating. Ook de uitgebreide verzameling van dakversieringen is werkelijk ongekend.

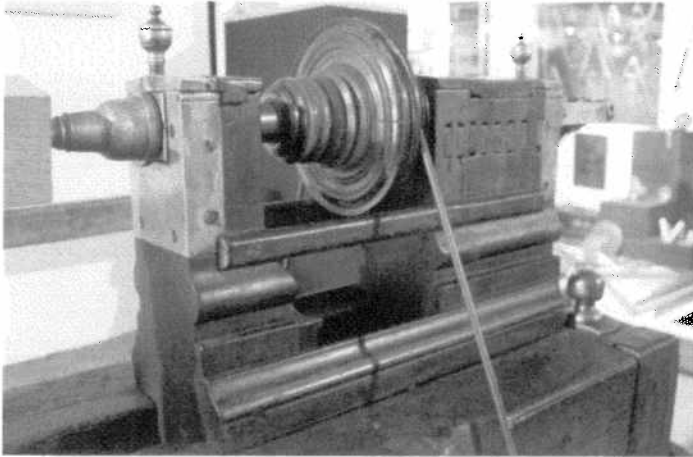
Eigenlijk was de tijd veel te kort want om 12.00 uur moesten we met spijt afscheid nemen omdat de bus voor de deur stond om ons terug te brengen naar The

Talent Factory om te lunchen.

Na de lunch gingen de "gelen" naar Alem en wij liepen naar het dichtbij gelegen museum 't Oude Ambacht in de Sint Eloystraat 1, waar de eigenaar en ook A&G lid Jo Jacobs de scepter zwaait. Jo begon 45 jaar geleden, nadat zijn vrouw hem een oude lijmtang had laten zien, met het verzamelen van alles wat met een ambacht of gereedschap te maken had en dat is inmiddels uitgegroeid tot een prachtig Museum.

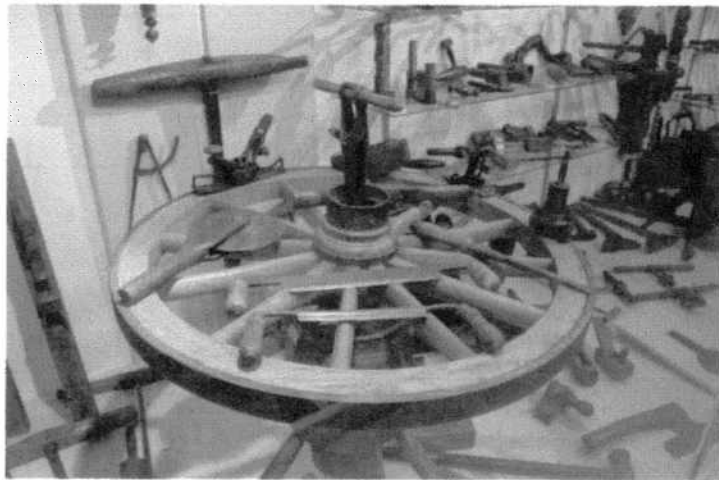
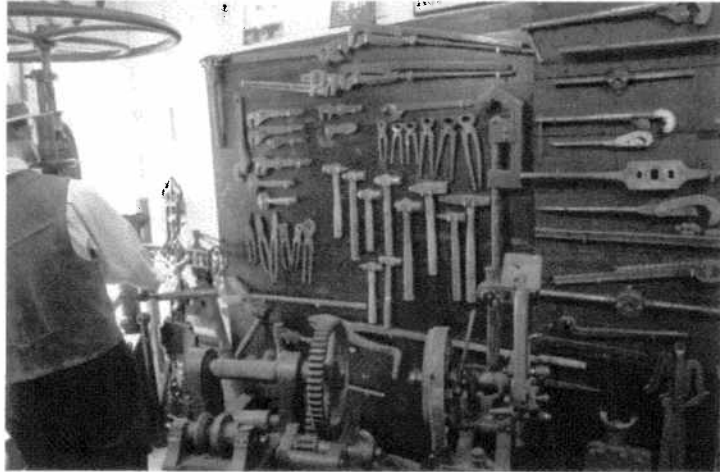
De collectie wordt nog regelmatig uitgebreid omdat er weer een mooi stuk is gevonden of is geschonken. Mooi uitgelicht is veel van de uitgebreide verzameling,

per ambacht, grotendeels achter glas uitgestald. Maar ook is er heel veel van de verzameling gewoon aan te raken. Zo is er een compleet ingerichte smederij met alles wat er bij hoort, van de grote blaasbalg om het vuur aan te blazen tot de gesmede nagels om de hoefijzers mee

vast te zetten. Je vindt er een prachtige draaibank, gemaakt van veel hout maar met metalen applicaties, die helemaal verstelbaar is om de draaisnelheid enz. te regelen. Je vindt er gereedschappen van velerlei ambachten, zoals de timmerman, meubelmaker, klompenmaker, loodgieter, kuiper, leidekker, wagenmaker, de schilder, steenhouwer, houtdraaijer, metaaldraaijer, landmeter en de klokkenmaker, kortom te veel om op te noemen. Het was een feest van herkenning voor de veelal oudere A&Gers en steeds weer zag je iets nieuws want de collectie is zo uitgebreid dat je niet uitgekeken raakt.

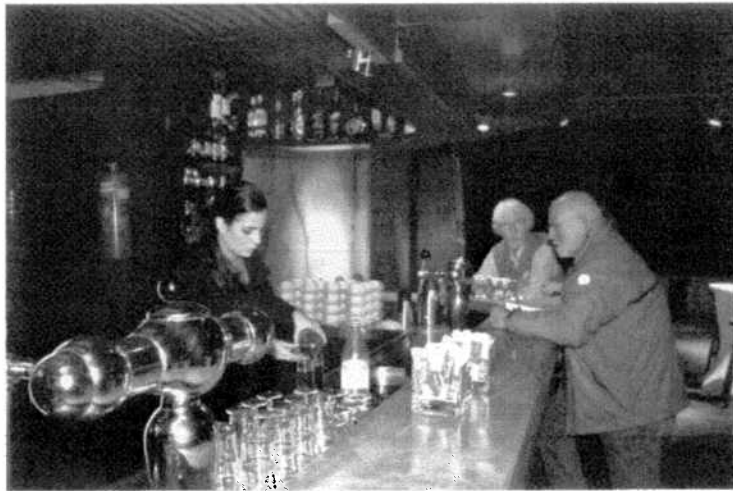

Op het pleintje voor het museum was het na afloop, in het zonnetje, heerlijk even bijkomen van de veelheid van impressies die je binnen had opgedaan.

We wandelden hierna rustig terug naar de Factory om daar de aangehechte consumptiebon te verzilveren en nog even na te praten over de geslaagde dag.

Om ca. half vier bedankte onze voorzitter Huub Mombers en Jo Jacobs voor hun geweldige bijdrage aan deze dag en wenste hij iedereen een behouden thuisreis.

Terugkijkend op een fijne dag begaf ik me naar het station om weer comfortabel met de trein naar huis te tuffen.

PH

**Voor een uitgebreide selectie antieke gereedschappen zie onze website:
www.ducotools.nl**

Ducotools is een Nederlands bedrijf dat handelt in oude en antieke gereedschappen. Wij zijn gespecialiseerd in oude gereedschappen uit het binnen- en buitenland en bieden een gevarieerd aanbod. Onze website geeft een goed overzicht van ons aanbod, maar het is een klein deel van onze voorraad. Kunt u het op onze website niet vinden, dan kunnen wij u vast verder helpen. Neemt u gerust contact met ons op.

Ducotools is één van de grotere aanbieders van antieke gereedschappen in Europa. Door ons uitgebreide netwerk van contacten over de gehele wereld zijn wij in staat om voor u op zoek te gaan naar datgene waar u al jaren naar op zoek bent.

Wilt u uw verzameling verkopen? Dan zijn wij een interessante partner. Wij zijn in staat om kleine en grote partijen op te kopen en bieden u een eerlijke prijs. Het is tevens mogelijk uw gereedschappen in te brengen op onze veiling op 9 oktober 2010. Tevens verzorgen wij taxaties van uw verzameling.

Hebt u geen Internet? Geen probleem, bel gerust voor een afspraak.
Het zal zeker de moeite waard zijn

Internationale Beurs voor Antieke Gereedschappen Zaterdag 9 oktober 2010 Met veiling!

De beurs vindt plaats in het Ugchels Belang, Bogaardslaan 81, 7339 AN Apeldoorn.
Aanvang 11.00 uur – Einde 15.00 uur

Wilt u een stand huren, à € 10,-- per meter, neemt u dan contact op met:

Marie José Coolen: 06-30479255 of René Weijers: 06-14549967

www.ducotools.nl

info@ducotools.nl

Handijs voor Hang- en Sluitwerk

Weijntjes is een specialzaak in bijzonder Hang- en Sluitwerk en in artikelen voor restauratiebouw. Alles uit voorraad leverbaar. Een groot deel van het assortiment is in Nederland alleen bij Weijntjes verkrijgbaar.

HANG- EN SLUITWERK
WEIJNTJES
EXCLUSIEF UIT VOORRAAD

Gevestigd in: Amsterdam Z.O. - Amsterdam Centrum - Utrecht - Den Bosch - Bussum
www.weijntjes.nl - Centraal tel.: 020 - 3113646

Amsterdam Z.O.

Amsterdam centrum

Utrecht

's Hertogenbosch

Bussum

GEREEDSCHAP MUSEUM MENSERT

Werkplek van de schilder

Drie Akersstraat 9 2611 JR Delft
Tel/Fax 015-2190092
www.delftmusea.nl/ned/musea/mensert

Openingstijden:

Elke 1e zaterdag van de maand
van 11.00 - 17.00 uur
(Groepen na afspraak)

Permanent Honderd jaar bouwen

Unieke verzameling historisch gereedschap van de timmerman, de metselaar, de loodgieter en de schilder. Bouwbeslag, van muuranker tot deurkruk

BAPTIST

VOOR HOUTBEWERKERS

Baptist voor Houtbewerkers
Beekstraat 30
6811 DW Arnhem
Tel.: 026 - 445 16 44

gereedschappen en machines
houtbewerkers@baptist.nl

www.baptist.nl

Always Buying

Always Selling

Pete Niederberger

Used and Antique Tools and
Parts For Same

Mail Order
415-924-8403

Call Me and
Come To The Shop
pniederber@aol.com

AGENDA

---

14 T/M 16 APRIL 2011

Restauratiebeurs

Brabanthallen 's-Hertogenbosch

14, 15 en 16 APRIL 2011
Platform Cultureel Erfgoed

Het restauratievak en het ambacht leven op de Nederlandse Restauratiebeurs

Er wordt gestukadoord, gemetseld en getimmerd. Steenhouwers tonen hun vaardigheden. Boekrestauratoren conserveren waardevolle historische werken. Archeologen delen hun dilemma's. Glazeniers etaleren hun bekwaamheden. Schilders maken replica's van historische muurschilderingen. Technici repareren objecten uit de Mobiele Collectie Nederland. Naast actie, lawaai, rook en stoom, heerst er de rust en de concentratie op de Nederlandse Restauratiebeurs 2011.

Donderdag 14 april: 10.00–18.00;

Vrijdag 15 april: 10.00–18.00

Zaterdag 16 april 10.00–17.00

01-07-2011 tot 03-07-2011

POTTENBAKKERSFEEST - FESTIV'ARTERRE

In het kader van het concept “Pottenbakkers van Europa” zet dit evenement een land van de Unie en de knowhow van zijn pottenbakkers gedurende een weekend in de schijnwerpers.

Adres:

6200 BOUFFIOLX (CHATELET)

BELGIE

Tel.: +32 (0) 71 38 19 27

E-mail : info@bouffioulx.be

De VerzamelaarsJaarbeurs

Op ruim 2000 kramen, verdeeld over 5 hallen, is alles te vinden wat er maar te verzamelen valt Van porseleinen poppen tot design artikelen, en van serviesgoed tot zakhorloges.

De VerzamelaarsJaarbeurs vindt plaats op zaterdag 20 november van 9.00 tot 17.00 uur en op zondag 21 november van 10.00 tot 17.00 uur in de Jaarbeurs Utrecht. <http://www.verzamelaarsjaarbeurs.nl>

Beurs klassieke schepen weer in Enkhuizen

Van Monument tot Spirit of Tradition.

De veertiende internationale Beurs Klassieke Schepen is op 5,6 en 7 november 2010 in Enkhuizen. De enige beurs in Europa voor het bouwen, beheren, onderhouden en conserveren van klassieke en traditionele schepen. De beurs is drie dagen lang hét ontmoetingspunt voor de professionele- en pleziervaart; voor vakkundige eigenaren en toegewijde liefhebbers van traditionele vaartuigen en scheepsambachten.

Vrijdag 5, zaterdag 6 en zondag 7 november 2010

Dagelijks van 10:00 - 18:00 uur

Beurs naast NS-station Enkhuizen

Parkeren en veerboot gratis, volg de borden

Toegangsprijs 10 euro

De Week van het Ambacht 2011

Na weer een succesvolle Week van het Ambacht is groen licht gegeven voor een vervolg in 2011.

Op 7 april 2011 vindt de officiële kick-off plaats voor bestuurders en beleidsmakers, gevolgd door lokale activiteiten overal in het land. Bovendien worden in zes steden grote regionale Events georganiseerd: regionale evenementen in een beursachtige setting (8 t/m 16 april 2011). De ambachtseconomie is onmisbaar en ambachtelijke beroepen bieden uitstekende kansen voor iedereen die iets

met de handen wil maken.' Dat geldt voor jongeren, maar ook voor mensen die een geheel andere draai aan hun leven willen geven.

Ambachten zijn perspectiefrijke beroepen met een zo goed als 100% werk/baan garantie en een goed inkomen. Er zijn ook mogelijkheden voor een loopbaan als zelfstandig ondernemer. Je hebt ruimte voor creativiteit, inspirerende contacten met klanten e.a. Als ambachtelijk specialist maak je (soms) unieke producten, die onmisbaar zijn, denk maar aan schoenen, kleding(mode), kronen/bruggen(tandtechniek), sieraden, brillen en zo zijn er honderden beroepsmogelijkheden die van groot belang zijn voor de samenleving. Tijdens de Week van het Ambacht 2011, krijg je alvast een indruk. Onder het motto: 'Vakmensen maken hét!'

Kijk voor meer informatie op: <http://www.weekvanhetambacht.nl>

Nieuwe foto-expositie in het Doe-en Kijkcentrum Nooitgedagt

Van 1 juni tot 1 november 2010 is in het Doe- en Kijkcentrum Nooitgedagt een nieuwe deexpositie te bezichtigen, welke is gewijd aan het thema 'IJlst Houtstad'. In woord en beeld wordt getoond op welke wijze in vroegere eeuwen hout werd gekapt en vervoerd vanuit de bossen naar de rivieren. Over het water werden de stammen in vloten en later per schip naar hun eindbestemming gebracht. Veel hout werd vroeger gebruikt

voor de bouw van huizen en vooral voor de bouw van schepen. Ons eigen land kon de gevraagde hoeveelheden niet leveren en veel hout werd geïmporteerd vanuit Duitsland en de Scandinavische landen.

De expositie spitst zich toe op de verwerking van hout in IJlst. Hier werden op een drietal houtzaagmolens de stammen verzaagd tot planken en balken. De plaatselijke werven, mastenmakerijen, kuipmakerijen etc. verwerkten het hout vervolgens weer in hun producten. Ook Nooitgedagt was een grootverbruiker van hout, dat rechtstreeks door het bedrijf werd geïmporteerd. Het hout werd verwerkt in de houten schaatsen, houten gereedschappen en houten speelgoed, waaraan het bedrijf zijn naamsbekendheid ontleent.

De expositie laat de houtverwerking zien van de kap tot het eindproduct.

Eegracht 11,
8651 EG IJlst
0515-532167 info@nooitgedagt-ijlst.nl

10de Internationaal Symposium op het gebied van Hout en Meubel Restauratie

Georganiseerd door de Stichting Ebenist op 8 en 9 Oktober 2010 in Amsterdam

Welkom bij Stichting Ebenist

Stichting Ebenist organiseert jaarlijks een symposium op het gebied van hout- en meubelrestauratie.

Sinds 1992 wordt er ieder jaar alternerend een nationaal (Nederlandstalig) of internationaal (Engelstalig) symposium samengesteld. Naderhand worden de lezingen gebundeld en uitgegeven.

Doel van de stichting:

Het doel van de Stichting Ebenist is verdieping en verbreding van vakkennis en het leggen van contacten binnen de beroepsgroep van meubelrestauratoren en aanverwante disciplines. Het beoogt de communicatie en discussie binnen de beroepsgroep te bevorderen. Daarnaast hopen we als platform te fungeren voor contacten met externe experts, leveranciers en onderzoekers. Dit komt ten goede aan het niveau van de restauratie- en conserveringswerkzaamheden aan het culturele erfgoed.

Symposium:

Het symposium trekt gemiddeld tussen de 150 en 200 deelnemers. Het nationale symposium duurt een dag, het internationale beslaat meestal twee dagen waarbij de lezingen worden aangevuld met één of meerdere excursies.

De organisatie bestaat uit een kerngroep van zeven meubelrestauratoren.

Diverse musea en instellingen hebben het belang van het symposium ingezien en ondersteund. Het Rijksmuseum Amsterdam, het Amsterdams Historisch Museum en het Prins Bernhard Cultuurfonds hebben het symposium meermaals ondersteund. Ook het Stedelijk Museum Amsterdam en het Van Gogh Museum hebben ons in het verleden onderdak geboden. Andere instellingen zoals de TU in Delft, het Gelders Oudheidkundig Contact en veilinghuizen zoals Christie's en Sotheby's leverden belangrijke bijdragen. Het ICN en de VeRes hebben jarenlang organisatorische hulp geboden.

Bestuur:

Jaap Boonstra
Ron Kievits
Angie Barth
Miko Vasques Dias
Gert van Gerven
Renzo Meurs
Ninette ten Bosch

Stichting Ebenist, Postbus 15902, 1001 NK Amsterdam,
of info@ebenist.org
www.ebenist.org

MUSEAAL

fries
scheepvaart
museum

Fries Scheepvaart Museum

De uiteenlopende en gevarieerde collectie van het Fries Scheepvaart Museum bestaat voor het merendeel uit voorwerpen betreffende Friese scheepvaart en scheepsbouw. Aan het museum is ook een oudheidkamer verbonden, waar voornamelijk voorwerpen uit Sneek en omgeving worden getoond. De tentoongestelde collectie is te bezichtigen in de 32 expositieruimtes van het museum.

De gehele collectie omvat ca. 17.000 voorwerpen. Daarnaast is er een bibliotheek met bijna 9000 titels en een verzameling van ruim 20.000 foto's.

Adres: Kleinzand 14
8601 BH Sneek
Telefoon: 0515 - 414 057
Fax: 0515 - 434 155
E-mail: info@friesscheepvaartmuseum.nl

NEDERLANDS
ZILVER
MUSEUM
SCHOONHOVEN

In kort bestek is de historie van het Nederland zilver te zien van 1600 tot heden:

- prachtig tafelzilver
- exclusieve gouden siervoorwerpen
- diverse zilversmidwerkplaatsen

Een goed inzicht in de ontwikkeling van tijdmeetkunde:

- zeer gevarieerde collectie uurwerken en horloges uit binnen- en buitenland
- van torenuurwerk uit 1543 tot moderne atoomklok
- diverse uurwerkmakergreedschappen

Nederlands ZILVERMUSEUM Schoonhoven
Kazerneplein 4
2871 CZ Schoonhoven
0182-385 612 info@ngzkm.nl

Steeds minder mensen worden vertrouwd met klompen. Na de 2de Wereldoorlog worden ze massaal vervangen door ander schoeisel. Ook de klompenmaker is een uitstervend ras, hoewel ... dat geldt niet voor dit museum. Sinds 1988 bestaat in Laakdal een Klompenmuseum. De Vrienden van het Museum vzw richtten het op als eerbetoon en herinnering aan de klompenmakers die in de 19de en de 20ste eeuw Laakdal en omstreken van schoeisel voorzagen. Vooral de deelgemeente Vorst, waar het museum oorspronkelijk gevestigd was, was een Mekka van de klompennijverheid met export in de hele regio. Het museum biedt een overzicht van de ambachtelijke en de mechanische klompenmakerij, men kan er leren klompen maken, men kan er klompen kopen ...

Locatie:

Grensstraat 45
2431 Veerle België
tel. +32 13 66 17 95
www.klompenmuseum.be
info@laakdal.be

Het Goudse kaas- en ambachtenmuseum

Op 31 oktober 1667 werd besloten om de Waag te bouwen waarvoor de beroemde architect Pieter Post de opdracht kreeg. In 1669 was het bouwwerk gereed. De bovenverdieping was voor de waagfunctie niet zo belangrijk en werd verhuurd aan de Schutterij. Beneden werden de aangevoerde handelsgoederen gewogen en aan de hand daarvan werd belasting geheven. Vanaf 1850 werd er alleen nog Kaas gewogen. In 1956 volgde een uitgebreide restauratie en vanaf 1995 werd in de Waag het Kaasmuseum gevestigd. Dat is in grote stappen de historie van de Kaaswaag.

Gouda kent echter nog meer aan de stad gebonden ambachten, die ook buiten Gouda grote vermaardheid genieten. Een gedeelte van de Waag ingericht als Kaas- en Ambachtenmuseum. Hier kunt u als bezoeker in één keer zien waar Gouda historisch trots op kan zijn. Met grote regelmaat worden er diverse Goudse ambachten in de Waag gedemonstreerd:

- Kaasmaken
- Goudse kaarsen dompelen
- Gouds plateel schilderen
- Pijpen maken
- Gouds aardewerk (keramiek) vervaardigen

Openingstijden Kaaswaag

Van 1 april tot 31 oktober: Van dinsdag t/m zondag: 13.00 tot 17.00 uur, donderdag: 10.00 tot 17.00 uur.
info@goudakaas.nl

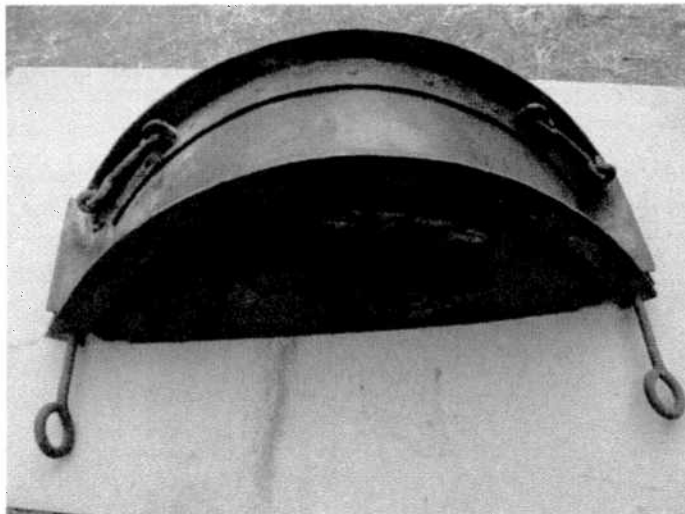

LEZERS SCHRIJVEN

Stalen gietmal

Stalen mal voor vorst

Het is altijd prettig te mogen vernemen als mede vrienden leden van onze vereniging A & G meedenken en je een mailtje sturen als er wat ontdekt wordt op een site als Marktplaats.

Zo ook onze redactiemanager Piet Hageman uit Haarlem. Piet stuurde mij een mailtje dat er aangeboden werd een mal voor een nokvorst.

De nieuwe aanwinst voor het dakpannenmuseum betreft een stalen gietmal voor een vorst bestemd voor het rietendak, in cement wel te verstaan. Immers keramische nokvorsten werden niet gegoten maar vanuit een strengpers geduwd, afgesneden, gedroogd en in de oven gestookt. Dat kan zowel in de kleuren natureel rood of zgn. blauw gesmoord zijn en heel soms bruin geglazuurd. Deze aankoop is een mal met een overspanning van 66 cm en 23 cm breed. -zie foto-

Tussen de twee uitneembare delen werd in gesloten toestand een cementmengsel van 1 cement op 3 rivierzand gegoten. Er gaan dus ca. 4 vorsten per strekkende meter op de nok met een brede dikke opgelegde cementspecie voeg over de aansluitnaad. De cementspecie werd in de mal gegoten en met een houten klopperstok aangestampt. Het was dan wel zaak dat de maker, veelal de rietdekker zelf, voldoende mallen had om in rustige tijden nokvorsten te gieten en te drogen. We mogen aannemen dat op deze manier de rietdekker zijn loon aanvulde met de verkoop van eigengemaakte vorsten.

Huib Mombers

Ned. Dakpannen Museum te Alem

ROSS UNDATED CATALOGUE OF 1830-40
NOTE DIFFERENT SPRING FROM BULLOCK & CO'S TRAP
ILLUSTRATED ON PAGE 295

Klemmen en vallen

door Joep Staps

Klemmen en vallen waren het gereedschap van de jager, visser, jachtopziener, boer en burger. Sinds het begin van de mensheid gebruikt de mens hulpmiddelen voor de vangst van dieren. Tussen de valkuilen van toen en de op de mobiele telefoon geschakelde vangkooien van nu zit een enorm verzamelgebied van vallen en klemmen voor bijna alle diersoorten. Iedereen heeft wel eens een muizenval gezien, of een konijnenklem. Maar wat te denken van een vlooierval, een mensenklem of een opwindbare vliegenva, een mollenkanon of een visfles, een slakkenpot of een ijsvogelklem?

Er zijn duizenden verschillende modellen en uitvoeringen bekend voor vis, vogel, zoogdier, insect of mens, die werden gevangen om verschillende redenen. Ten nutte van vlees, veren, huid; ter voorkoming van overlast en concurrentie of voor bescherming van huisraad en huisdieren.

Boontje komt om z'n loontje....

Dit alles in een enorm tijdsblok, waarin allerlei materialen werden gebruikt en diverse methodes werden bezigd om een dier te vangen.

Dat alles maakt het verzamelen van vallen en klemmen geweldig. Iets wat ik al zo'n 30 jaar doe. Om de zaken niet uit de hand te laten lopen, heb ik me gespecialiseerd in bijzondere vanginstrumenten. Bij voorkeur vooroorlogs en Europees. Ook lectuur hierover, prenten en fabriekscatalogi. Inmiddels heb ik thuis een klein museumpje waar steeds spullen bijkomen.

Ik ben steeds op zoek naar bijzondere dingen of ga hiervan foto's maken en heb zodoende wereldwijd zo'n 10.000 vanginstrumenten gezien en verheug me telkens op zaken die ik nog niet ken. Ik hoop via Ambacht & Gereedschap nog bijzondere dingen tegen te komen, waarbij ik graag mijn mening geef en kennis deel!

▲ Klein

Groot ►

De auteur Joep Staps zal op de komende najaarsbijeenkomst een presentatie over dit onderwerp geven. Als introductie schreef hij op ons verzoek bovenstaand artikeltje. Zijn persoonsgegevens vind u in onze ledenlijst

STRO-POPPENSNIJDER

Onlangs heeft het dakpannenmuseum te Alem , na een tip van onze immer actieve voormalige voorzitter, Hans Rode, een leuk en gaaf snijmachientje om stropoppen op maat af te snijden gekocht.

Het is een met de hand te bedienen snijapparaat om stro op lengte af te snijden waarna het bundeltje werd dubbelgevouwen en bij het omgevouwen einde met een paar strootjes vastgebonden en zo ontstond een zgn. pop of dok.

Ze werden uitsluitend toegepast bij dakpannen van het model Oud Holle omdat deze geen waterkering (zijsluiting) hebben aan de zijkant, zodat bij harde regen en jacht-sneeuw lekkage het gevolg was. Met de komst van de machinale Verbeterde Holle dakpan raakte de stropop uit gebruik omdat dit model dakpan voldoende waterkering had en lekkage tot een minimum beperkte werd.

Het te gebruiken stro was de Roggestro stengel vanwege zijn buigzaamheid en elasticiteit. Elke dakpan werd aan de zijkant voorzien van een stropop en het hielp, hoe primitief ook, wel degelijk tegen inwateren. Heel af en toe zien we nog een met stropoppen gedekt dak.

Er zijn echter een flinke nadelen aan de stropop zoals; stof, vervuiling, ongedierte en verhoogd risico met brand.

Huub Mombers

Rondje Zwartsluis

U hoeft geen watersporter te zijn om op een prettige manier met Zwartsluis -in de kop van Overijssel- kennis te maken. Dat ervoeren wij toen we onlangs min of meer toevallig toen we dit plaatsje op onze weg tegenkwamen. Uit het hierboven aangekondigde rondje Zwartsluis volgen hier twee punten, die we met een gerust hart wel hoogtepunten mogen noemen. Het ligt in de bedoeling dat beide in de toekomst een nieuwe behuizing krijgen en samen met de plaatselijke VVV een cluster gaan vormen aan de haven.

Galerie Fred. J. Weijs

Wanneer je al slenterend door het kleine, oude centrum loopt, kun je voor verrassingen komen te staan. Via een uitnodigend openstaande deur sta je ineens oog in oog met Frederik Weijs. De auteur van de prachtig geïllustreerde boeken *Hout*, *Riet*, *Visserij* en *Scheepvaart*, heeft hier een galerie met uitsluitend eigen werk. Met verwondering maak ik kennis van het feit dat zijn creatieve en kunstzinnige kwaliteiten zich niet alleen tot de genoemde boeken uitstrekken. Vele schilderijen sieren de wanden. En er is ook plaats ingeruimd voor reproducties hiervan en ansichtkaarten. Vanwege het alleenrecht zult u het tentoongestelde nergens anders aangeboden zien.

Schoonewelle, Centrum Natuur en Ambacht

Aan de rand van het leuke centrum, vind u, in een modern jasje gestoken, het Centrum voor Natuur en Ambacht. Aangetrokken door de naam, die zoveel gelijkenis toont met die van onze vereniging, namen we binnen een kijkje. En daar hebben we geen spijt van gekregen!

Het centrum, zo vertelde een beheerster ons, werd rond zijn bijzondere collecties van o.a. vlinders, insecten en opgezette dieren, ooit door initiatiefnemer Schoonewelle opgezet als een natuurhistorisch museum.

Die collecties vormen weliswaar nog steeds een onderdeel van de verzameling, maar maken niet langer de kern uit van de gehele presentatie. Want mede dankzij de initiatieven van schrijver-illustrator Fred. Weijs, heeft het een andere, modernere opzet gekregen. Gestimuleerd door zijn boeken en schilderijen kwam hij op het levensvatbare idee natuur met "groene" ambachten te combineren. En dit onder toevoeging van vele prachtige illustraties van zijn hand. Ook is hij mede de maker van de vijf diorama's die een onderdeel van de presentatie vormen. Van de streekgebonden ambachten zijn vertegenwoordigd:

- * Mattenklopperij, verwerking van Spaans riet
- * Borstelmakerij met authentieke borstels van varkenshaar
- * Klompenmakerij met bijzondere collectie klompen
- * Werkplaats preparateur met collectie Schoonewelle: geprepareerde dieren en naturalia
- * Tagrijn, scheepsbevoorradingswinkel

Een ruime koffiecorner en een museumwinkel met veel literatuur completeren het centrum. Voor degenen die in een bescheiden, maar zeer smaakvol museum de thema's kunst, natuur en ambacht verenigd willen zien is Schoonewelle een aanrader.

Doe ook eens rondje Zwartsluis als u er in de buurt bent!

Hans Rode

Galerie Frederik Weijs	Schoonewelle, Centrum Natuur en Ambacht
Kerkstraat 23, 8064 DM Zwartsluis	Museumlaan 2, 8064 XN Zwartsluis
www.galerie.frederikweijs.nl	schoonewelle@schoonewelle.nl - www.schoonewelle.nl

---

BOEKENPRAAT EN ZO

Het knotbomenboek

Knotbomen zijn onlosmakelijk verbonden met het Nederlandse en Vlaamse landschap. Toch weten de inwoners maar weinig van deze merkwaardig gevormde bomen. Uit angst dat het verdwijnen van de kennis zou leiden tot het verdwijnen van de knotboom, legden de auteurs de nog bestaande kennis vast in dit boek.

Het Knotbomenboek vertelt over de ecologische, cultuurhistorische en landschappelijke waarde van de knotboom, geïllustreerd met sfeervolle kleurenfoto's. Het boek beschrijft welke functies de knotbomen hadden en waarvoor het geogoste materiaal van de bomen traditioneel werd gebruikt. Aan de hand van afbeeldingen van knotbomen in de schilderkunst, komt de lezer

daarnaast meer te weten over knotbomen door de eeuwen heen.

Daarnaast biedt het boek tips over de aanplant en het beheer van knotbomen, en geeft advies over het gebruik ervan aan overheden, beheerders, boeren en particulieren. Met gezamenlijke inspanning hopen de auteurs het nostalgische gezicht van knotbomen ook voor toekomstige generaties veilig te stellen.

Het Knotbomenboek bundelt niet alleen uiteenlopende kennis over knotbomen op luchtige wijze, maar is ook een prachtig kijkboek door de zorgvuldige aandacht voor afbeeldingen en de rol van knotbomen in de kunst en folklore.

Verschenen: mei 2010 1ste druk ISBN: 9789050113335

Formaat: 23 x 27 cm, 160 pagina's

full colour KNNV Uitgeverij, € 34,95

Auteurs: Paul Minkjan en Maurice Kruk

Hoe wij vroeger ons brood verdienden

In *Hoe wij vroeger ons brood verdienden...* heeft John Landwehr, de internationaal bekende bibliograaf en boekhistoricus, 100 19e-eeuwse afbeeldingen van ambachten, beroepen en neringen verzameld. Het is een vervolg op de eerder verschenen uitgave *Hoe men zijn brood verdiende...* (2008). Opnieuw een kostelijke parade van nog meer, nieuwe en opzienbarende ambachten en beroepen. Zoek in de 100 afbeeldingen de verschillen en overeenkomsten met het heden. Met teksten, gedichtjes en gezegdes!

Hoe wij vroeger ons
brood verdienden...

van
John Landwehr

Gebonden, 206 pagina's Met illustraties

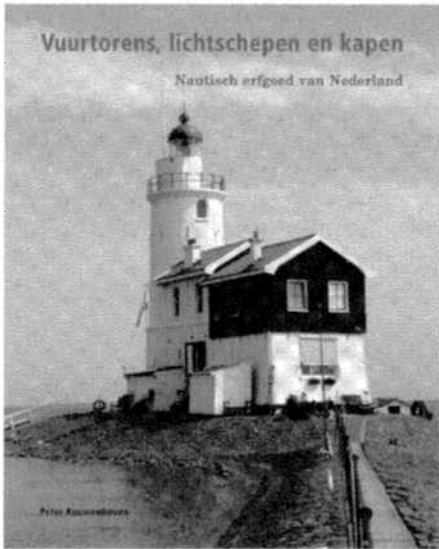
Verschenen: juli 2010

ISBN-139789078019282

Formaat: 177 x 126 x 20 mm

Begijnkade 18 Uitgevers Prijs: € 14,95

Vuurtorens, lichtschepen en kapen

Na watertorens en bruggen is het nu ook eindelijk zover dat er een overzichtswerk is verschenen over het Nederlands nautisch erfgoed.

"Vuurtorens, lichtschepen en kapen" omvat een inventarisatie van alle Nederlandse vuurtorens, kapen en lichtschepen. Net als de eerder genoemde studies is ook dit werk tot stand gekomen door de inzet van particulier initiatief.

Vuurtorens staan weer volop in de belangstelling, recent gaf TNT-post nog een blokje zegels uit met een afbeelding van de gietijzeren vuurtoren van Breskens, en in de serie over achtergronden bij de postzegels gaf TNT ook een boekje uit over de vuurtorens, met mooie foto's en begeleidende teksten.

Met de publicatie "vuurtorens, lichtschepen en kapen" heeft auteur Peter Kouwenhoven de Nederlandse vuurtoren in al zijn facetten op de kaart gezet.

Naast een inleiding over de geschiedenis van de vuurtoren en de bebakening in Nederland is het tweede deel van het boek gewijd aan een inventarisatie van de nog aanwezige objecten. Hierbij komen ook de minder bekende torens aan bod, waaronder de vuurtorens rondom de voormalige Zuiderzee.

Op het omslag is het beroemde "Paard van Marken", de vuurtoren op Marken, afgebeeld. De beschrijving van de inventarisatie is zeer systematisch en voorzien van interessant illustratiemateriaal. Ditmaal niet de obligate foto's van vuurtorens met strak blauwe luchten, maar ook afbeeldingen van vuurtorens in de kunst. Elk object is voorzien van een uitsnede uit de topografische kaart, zodat de ligging inzichtelijk wordt gemaakt. Tussen de tekst zijn aparte kaders opgenomen met informatie over de ontwerpers en bouwers van de vuurtorens. Helaas ontbreekt hierin informatie over Quirinus Harder, een van Nederlands belangrijkste ontwerpers van vuurtorens uit de 19e eeuw.

Opvallend is dat de categorie vuurtorens goed vertegenwoordigd is als rijksmonument. In het verlengde van deze publicatie zou het interessant zijn om nader onderzoek te doen naar de verspreiding van de Nederlandse vuurtoeren over de wereld, immers in de 19e eeuw werden in Nederland gefabriceerde gietijzeren vuurtorens als bouwpakketten verscheept naar Nederlands-Indië.

Auteur: Peter Kouwenhoven
Nautisch erfgoed van Nederland.
Leiden, Winco, 256 blz.
ISBN 978-90-802656-4-6. Prijs: € 45,=.
Bestellen via email: arlettekouwenhoven@kpnplanet.nl
Geen verzendkosten.

Bruggen in Amsterdam

Dit boek is geen inventariserend overzicht van alle bruggen in Amsterdam, maar een algemeen overzichtswerk dat aandacht besteedt aan de Amsterdamse brug als kunstwerk, ingepast in de stedelijke omgeving. Het boek beschrijft echter ook de opkomst en groei van Amsterdam vanaf het midden van de 19e eeuw en de daarbij behorende ontwikkelingen in het stedelijk overheidsapparaat, in dit geval zich beperkend tot de stedelijke infrastructuur.

Kortom, het is ook een kleine geschiedenis geworden van de "Dienst Publieke Werken". Na 1918 ontwikkelde deze dienst zich tot een invloedrijke instantie, die zich bezig hield met alles aspecten wat betreft de inrichting van de publieke ruimte. Veel aandacht werd be-

steed aan de kwaliteit van de ruimtelijke omgeving, met vanaf 1918 een grote invloed van de architecten van de Amsterdamse School. Deze architecten, waaronder Piet de Klerk, J.M. van der Mey en P.L. Kramer ontwierpen vele bruggen in de periode van het interbellum. De stad werd in deze periode verrijkt met vele prachtig vormgegeven bruggen, die voorzien werden van fraaie versieringen in baksteen en natuursteen. Na de Tweede Wereldoorlog groeide het aantal bruggen in de hoofdstad spectaculair, van 400 in 1951 naar 1628 in 2010. Hierbij horen ook vele wandel- en fietsbruggen.

Een selectie van deze bruggen is opgenomen in drie beschreven routes:

1. Singelring met de Westelijke eilanden en het Oostelijk havengebied
2. de westelijke Hoofdvaarweg, de Schinkel of Kostverlorenvaart met de verbinding van het Nieuwe Meer met de Ringvaart van de Haarlemmermeer
3. de oostelijke Hoofdvaarweg, de Amstel.

De routes zijn net als het gehele boek mooi geïllustreerd en ook voorzien van vele, soms onbekende afbeeldingen. Het geheel is uitstekend leesbaar en goed vormgegeven. Er zijn ook een aantal bijlagen opgenomen, waaronder een technisch overzicht van bewegingswerken en onderdelen van verschillende typen beweegbare bruggen.

Frank V. Smit:
Bruggen in Amsterdam;
Infrastructurele ontwikkelingen en brugontwerpen van 1850 tot 2010
396 blz. ISBN 978-90-5345-337-7. Prijs: € 49,95.

TE HOOI EN TE GRAS

Aapmens Lucy gebruikte al gereedschappen

Archeologen hebben ontdekt dat de oude mens 3,4 miljoen jaar geleden al stenen gereedschappen gebruikte. Dat is bijna één miljoen eerder dan gedacht. Dat bewijst dat de Steentijd veel eerder begon en dat niet de homo habilis, maar de australopithecus afarensis (u weet wel: Lucy: half aap, half mens) de eerste was die met gereedschappen aan de slag ging. Een onderzoeksteam onder leiding van Zere-

senay Alemseged ontdekte twee fossiele dierenbotten. De restanten zijn zo'n 3.4 miljoen jaar oud en waren flink bewerkt. Ze waren gesneden en het merg was met een stenen voorwerp verwijderd. Dat bewijst dat stenen gereedschappen werden benut om dieren te slachten.

Alemseged deed zijn ontdekking in Ethiopië, vlakbij de plaats waar Lucy (zie de foto) in 1976 werd gevonden. "Deze vondst dwingt ons absoluut om onze geschiedenisboeken over de evolutie van de mens te herzien," meent Alemseged. "Het bewijs dat wij gereedschappen gebruikten en vlees aten is bijna een miljoen jaar ouder dan gedacht. Dat heeft een enorme impact op de geschiedenis van de mensheid."

Voordat deze ontdekking werd gedaan, ging men ervan uit dat de Steentijd zo'n 2,5 miljoen jaar geleden startte. Die conclusie was gebaseerd op stenen gereedschappen uit die tijd die eveneens in Ethiopië werden gevonden.

Alemseged benadrukt hoe belangrijk het is om te weten wanneer de mens gereedschap ging gebruiken. "Het gebruik van gereedschappen veranderde de manier waarop onze vroege voorouders met de natuur omgingen. Dankzij het gereedschap konden zij nieuwe soorten voedsel eten en nieuwe gebieden exploiteren. Ook leidde het tot het maken van gereedschappen. Dat was een belangrijke stap in onze evolutie en leidde uiteindelijk tot zeer geavanceerde technologieën zoals vliegtuigen, MRI-scans en iPhones."

Bron: Telegraph.co.uk

Rijkssubsidie voor interieur Bossche Sint-Jan

De Sint-Jan in Den Bosch krijgt een zogeheten instandhoudingssubsidies van 650.000 euro. Deze subsidie, die over zes jaar wordt uitgesmeerd, is bestemd om het interieur van de kathedraal op te knappen. Dat heeft de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed donderdag bekendgemaakt. De kathedraal werd in 1985 grondig gerestaureerd, maar bleek in 1998 alweer aan een nieuwe restauratie toe. Deze restauratie wordt dit jaar afgerond.

Geld voor herstel 'weren' in de Oosterschelde

De Stichting Industrieel Erfgoed Bergen op Zoom krijgt 10.000 euro subsidie van het Prins Bernhard Cultuurfonds voor de renovatie van twee weren in de Oosterschelde. De familie Van Dort, de allerlaatste weervissers, gebruiken de houten palen in V-vorm voor de vangst van ansjovis. "Het is een unieke vorm van vissen, die in Nederland alleen nog in de Oosterschelde plaatsvindt", aldus het Prins Bernhardfonds.

Speciale opleiding Restauratietimmerman gestart

Op ROC Friese Poort in Drachten is deze week voor de eerste keer in Noord-Nederland gestart met de opleiding Restauratietimmerman. Aan deze opleiding doen twintig leerlingen mee. Deze leerlingen zijn voor het praktijkgedeelte op verschillende noordelijke restauratieprojecten geplaatst. (...) In de afgelopen maanden zijn met de belangrijkste organisaties, die monumenten in eigendom, beheer en exploitatie hebben, afspraken gemaakt over het plaatsen van leerlingen op restauratieprojecten.

Unieke waterkelders herontdekt

Het gaat om unieke waterkelders, zegt Vlaardingerbroek, die er ook gisteren weer helemaal opgewonden van werd. "Amsterdam kent veel kleine waterkelders, onder meer onder woonhuizen. Maar zelden verkeren ze in goede staat. Deze waterkelder kan honderdduizend liter bevatten. Bovendien vonden we een tweede kelder van ongeveer dezelfde omvang.

Zwolse oliemolen De Passiebloem wordt gerestaureerd

De gemeente Zwolle is onlangs gestart met de restauratie van oliemolen De Passiebloem op de locatie aan de Vondelkade. 'Hierbij wordt onder meer de fundering van het vuister hersteld', meldt de gemeente.

Amsterdamse grachtengordel op Werelderfgoedlijst

De Amsterdamse grachtengordel is benoemd tot Werelderfgoed. Dat melden de gemeente Amsterdam en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Het comité van de Unesco, dat de Werelderfgoedlijst opstelt, heeft ingestemd met de voordracht van de grachtengordel tijdens de 34e vergadering van het comité in Brazilië.

Floriade krijgt 1.6 miljoen voor zichtbaar maken

De Regio Venlo krijgt bijna 1,6 miljoen euro subsidie om de cultuurhistorie op het terrein van de Floriade te ontsluiten. Dat bevestigt Jan Linssen, directeur van Venlo Greenpark. Met het geld kan ervoor worden gezorgd dat cultuurhistorische elementen op het terrein zichtbaar worden en toegankelijk voor bezoekers, ook na afloop van de Floriade. Het gaat om de ruïne van de St. Janshoeve, een veekraal, een vijftiende-eeuws wallensysteem, grafheuvels en een karrenspoor uit een ver verleden.

Duizendste gemeentelijk monument in Haarlem

Aan de Oosterhoutlaan in Haarlem is het schildje voor het 1000e gemeentelijk monument uitgereikt. Het gaat om een villa uit 1901 van architect J. A. van Straaten. Door de samengestelde dakopzet, de twee bouwlagen, de a-symmetrische gevelindelingen, en de bijzondere ligging aan de Spaarneoever, is de villa aangewezen als gemeentelijk monument.

Opgraving “Romeinse handelsnederzetting” in Goedereede na vele jaren alsnog uitgewerkt

Archeoloog Jan Trimpe Burger legde in 1958, 1959 en 1982 een Romeinse handelsnederzetting in Goedereede bloot.

Archeologen van Hazenberg Archeologie en van de Universiteit Leiden beginnen in het najaar van 2010 aan de uitwerking en publicatie van de opgravingresultaten.

Restauratie muurreclame Gäbler aan de Hollanderstraat in den Haag

Op 9 september is gestart met de restauratie van de geschilderde muurreclame van de voormalige firma Gäbler aan de Hollanderstraat 4. Het is de zesde restauratie op rij van het project 'Muurvlakte te huur' van de Stichting Haags Industrieel Erfgoed. "Daarmee begint aardig een representatieve doorsnede van de Haagse muurreclames te ontstaan. De geschiedenis van de geschilderde muurreclame wordt daarmee nu ook op straat afleesbaar voor een breed publiek", aldus Koos Havelaar voorzitter van de SHIE. De muurreclame aan de Hollanderstraat is een reclame van de voormalige winkel van de firma Gäbler, die voor onze tijd een merkwaardige combinatie van producten verkocht. Hij handelde in producten voor "electriciteit op elk gebied", voor "sanitair" en "radio", zoals de muurreclame vermeldt. Gäbler heeft maar betrekkelijk kort, een vijftal jaren, hier een winkel gehad. Hij emigreerde in 1938 naar Zuid Afrika. Behalve de eerder genoemde tekst prijkt midden op de gevel de handtekening van de firmant. Onderaan staat zijn adres en telefoonnummer te lezen. De werkzaamheden zijn gestart met het reinigen van de muur. Het vuil wordt met water en een zeepoplossing van de verfhuid voorzichtig verwijderd. In deze fase komen alle oude verflagen weer in beeld. Een grote verrassing was daarbij dat de Gäbler-reclame niet de enige is, maar dat er ook sporen van reclames van drie eerdere winkels gevonden zijn: een sigarenmagazijn, een groentewinkel en een vleesch-houwerij. Na de reiniging wordt een conserverende laag aangebracht, zodat alle historische verfscholletjes vast gezet worden en bewaard blijven. Vervolgens zullen de beschadigingen worden geretoucheerd en waar nodig slechte delen opgehaald. Het geheel zal weer een 'leesbaar' beeld opleveren en de oude glorie van de Gäbler-reclame doen herleven. Tot slot wordt er een beschermende vernislaag aangebracht. Daarmee zal de muurreclame weer zijn oorspronkelijke uitstraling krijgen. Deze restauratie wordt financieel mogelijk gemaakt door de gemeente Den Haag en Fonds 1818.

WAT IS DAT ?

WAT IS DAT/DAT IS DAT is een rubriek "voor lezers, door lezers", onder redactie van Hans Rode, Groesbeekseweg 96, 6585 KH MOOK (h.k.rode@hetnet.nl). Als u een onbekend stuk gereedschap bezit waarvan u doel en herkomst niet kent, stuur hem dan een tekening of duidelijke foto en vermeldt de afmetingen en eventuele gegevens waarover u wel beschikt. Wellicht dat onze lezers een oplossing voor uw probleem kunnen aandragen en vindt u de oplossing onder het kopje DAT IS DAT in een volgende Nieuwsbrief terug.

Van de heer G.J. Pauw ontving ik het volgende briefje:

"Beste Hageman,

Hierbij een foto van een voor mij onbekend stuk gereedschap. Het is helaas geen kaphamer voor straat- of bouwstenen daar men ook in het desbetreffend onderwijs hem daarvoor veel te licht vindt. De hamer heeft wel widia bekken maar waarvoor hij ooit gebruikt is mij en mijn kennissen op gebied van gereedschap niet te achterhalen. In de wereld van de korenmolen kent men wel de bilhammer met twee widia bekken maar ook daarvoor is hij te licht. Dus U begrijpt gaarne een oproep in de nieuwsbrief

Bij voorbaat dank

G.J. Pauw"

Graag eventuele reacties en/of oplossingen naar Hans Rode sturen.

Wat is het?

Via een grote omweg bereikte mij de volgende vraag:

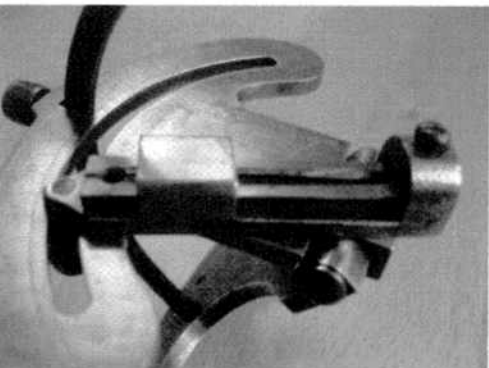
“Even een vraag. Bijgaand apparaat heb ik ooit bij Anton Vos gekocht maar beiden wisten en weten we niet wat het is.

Zou het in aanmerking kunnen komen voor een vraag aan de leden?”

Hartelijke groet,

Fon van Oosterhout

Antwoorden graag naar
Hans Rode.

DAT IS DAT!

Zaag niet

afgezaagd

Het was Frans de Vries die in onze vorige Nieuwsbrief (nr. 38, pag. 37) een vraag stelde over een door hem "opgedoken" beugelzaag.

In een catalogus van F. en J. van Roy, Borgerhout-Anvers (datering onvermeld) trof ik onder de benaming *portescies de jardiniers* (snoeizaag, dus) verschillende modellen van dit type aan (zie tekening). Velen daarvan hebben min of meer hetzelfde uiterlijk als een ijzerzaag, maar staan in deze catalogus dus beslist niet zo te boek.

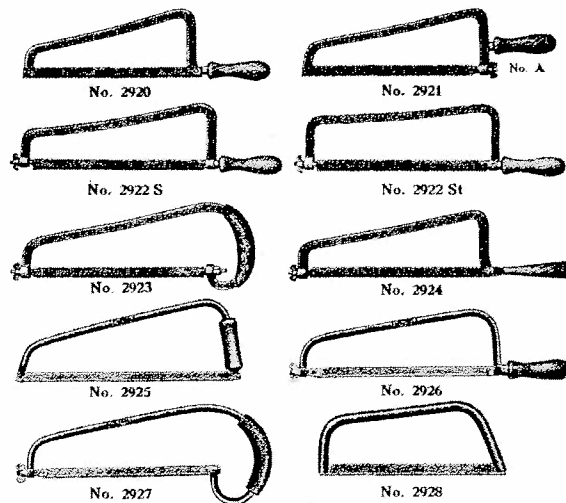
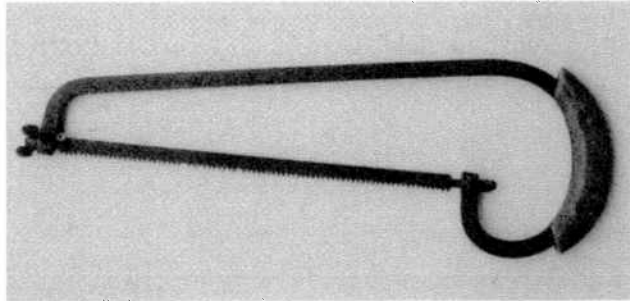
Die van Frans is terug te vinden onder *nr. 2923*.

We kregen enge reacties van lezers binnen die de genoemde toepassing bevestigden.

Lau van Wouwen merkt op dat

dit type in een vergelijkbare vorm nog in Denemarken te koop is. Gebruikte exemplaren zijn hier ook nog wel in omloop (onze redacteur, Piet Hageman stelde er zelfs een ter beschikking!)

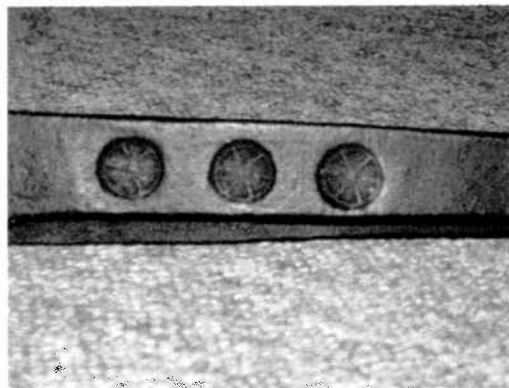
Geen bijzonder zeldzame verschijning dus; maar afgezaagd kan dit onderwerp zeker toch ook weer niet genoemd worden!

Smidsmerk

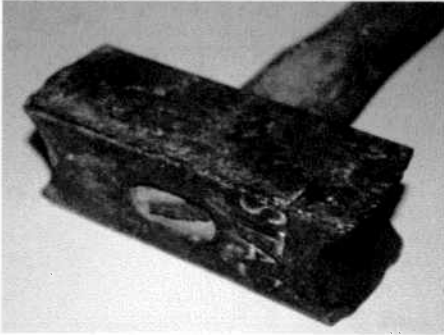
In der vorige editie vroeg Peter Thijssen opheldering over een smidsmerk dat op zijn 17e eeuwse wafelijzer voorkomt. Helaas tegen dovemansoren. Want er kwam hierover geen enkele reactie binnen.

Kijkt u nog eens in nummer 38, pag. 37. Misschien gaat er alsnog bij iemand een lichtje branden!

Er zijn hamers en hamers

Onder dit kopje stelde Bart-Jan Lagerwaard, Rotterdam in onze vorige editie een vraag over een merkwaardige hamer. Daarop kregen we slechts één reactie binnen. Maar als je overtuigd bent van de juistheid ervan, is één oplossing voldoende, niet-waar? Het was Gerard Overeem, Voorthuizen van wie we -zeker niet voor de eerste keer!- een gefundeerd antwoord kregen.

We laten hem hier graag zelf aan het woord. Zijn reactie illustreerde hij weer met vlotte schetsen van eigen hand.

“In mijn verzameling heb ik twee soortgelijke hamers, waarvan de holtten minder diep zijn dan het exemplaar op de foto. Maar toch denk ik dat ook deze onder de noemer “keienhamer” valt. De keienhamer wordt gebruikt voor het op maat kloven van straatkeien, de zogenaamde kinderkoppen. De hamer wordt overhoeks gebruikt. Zie tekening. Dit exemplaar past dus heel goed in de door vragensteller aangegeven partij bestratinggereedschap.

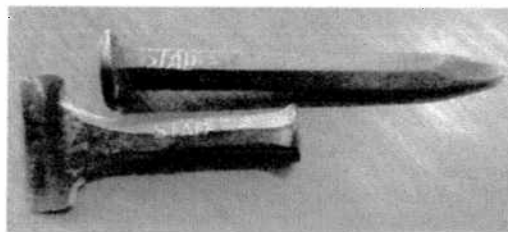
Verder komen in mijn verzameling steenhouwergereedschap enkele stukken voor, die ook voorzien zijn van het woord “STAD”. Het betreft een punttjzer en een ceseel, die afkomstig zijn van een steenhouwer die in dienst was van de stad Rotterdam en het gereedschap dat hij gebruikte was eigendom van de stad en als zodanig gemerkt. Mogelijk is deze hamer ook uit Rotterdam afkomstig”

Was getekend:

Gerard Overeem.

Brief van Gerard Overeem met schetsen

VRAAG EN AANBOD

Deze gratis advertentierubriek is bestemd voor niet-commerciële advertenties van en voor leden van de vereniging Ambacht & Gereedschap. Bestuur en redactie zijn niet aansprakelijk voor de inhoud van de advertenties. Inzendingen voor deze rubriek sturen naar het redactieadres: Rousseaustraat 23, 2037 EC HAARLEM, E-mail piet.hageman@hccnet.nl

Uitgave van de vereniging Ambacht&Gereedschap

Heruitgave van een kleine (35 pagina's) catalogus uit 1891 van de firma J. Nooitgedagt. De eerste herdruk kwam in 1984 tot stand op persoonlijk initiatief van onze voorzitter Hans Rode.

Dit is de derde herdruk.

De uitgave kwam tot stand met medewerking van de Koninklijke Fabrieken Nooitgedagt en Zonen, B.V. te IJlst.

Ledenprijs: € 2,50

Niet-leden: € 4,00

Exclusief verzendkosten

Te bestellen bij Jan Blaas, onze penningmeester!